Kamničanka

Časopis občine Kamnik, 20. novembra 2020, leto 5, številka 20

Virus tudi v domu starejših občanov

Novi koronavirus je v zadnjih dveh tednih »zašel« tudi v Dom starejših občanov Kamnik, kjer je bilo do torka okuženih dvajset starostnikov in trinajst zaposlenih. Da bi širjenje virusa preprečili, se zaposleni trudijo tudi s pomočjo osebja iz zdravstvenega doma in zavoda Cirius.

Jasna Paladin

Zaposleni se na različne načine trudijo vsakdan starostnikov tudi v času epidemije narediti zanimiv in prijeten. / Foto: DSO Kamnik

Kamnik – Dom starejših občanov Kamnik (DSO) je dolgo veljal za enega redkih pri nas, kjer so se z virusom tako v prvem kot drugem valu epidemije več kot uspešno spopadali, saj okužb niso beležili. Zdaj pa se je zgodba spremenila.

Od začetka novembra so okužbo potrdili pri dvajsetih stanovalcih in trinajstih zaposlenih. Čeprav teste opravljajo vsakodnevno in se število spreminja, pa se v Domu z razmerami dobro spopadajo. Za okužene stanovalce so v prostorih fizioterapije uredili t. i. rdečo cono, kjer zanje skrbi osebje, ki se ne vrača k zdravim stanovalcem. Dobra novica je, da okuženi povečini nimajo simptomov in se dobro počutijo, a strah in s tem povezane stiske so prisotne.

»Stanovalci so v marcu z razumevanjem sprejemali situacijo. Opaziti je bilo, da pripadajo generaciji, ki ima za seboj težke preizkušnje. Ob sedanjem drugem valu pa sta strah in stiska bolj prisotna, še posebej ob pojavu okužbe v DSO Kamnik. Razmere v domu so močno spremenjene, gibanje je omejeno na oddelke, zaposleni nosijo zaščitno obleko. Stanovalci nimajo priložnosti za osebni stik s svojci, zato jih pogrešajo, njihova zaskrbljenost nad stanjem v domu in v lokalnem okolju se povečuje,« nam je razmere, ki vladajo v DSO v teh dneh, opisala direktorica Maja Gradišek, ki se skupaj z zaposlenimi noč in dan trudi, da bi se starostniki počutili dobro in da bi ostali zdravi. »Ker imamo zaradi okužb precej okrnjen tudi naš kader, skušamo delovni proces organizirati tako, da zaposleni delajo v 12- in 13-urnem delovniku. Tudi zaposleni, ki delajo v skupnih službah, pogosto delajo v popoldanskem času in ob koncih tedna. V delovni proces pa smo vključili tudi dodatni kader iz zavoda Cirius Kamnik in Zdravstvenega doma Kamnik. Njihova pomoč je zelo dobrodošla,« pravi direktorica, ki se v teh izrednih razmerah, ko je njihovo delo zelo oteženo, iskreno zahvaljuje vsem zaposlenim za medsebojno pomoč in prizadevanja, da preprečijo nadaljnje širjenje okužbe.

Hvaležni so tudi Občini Kamnik in občinskemu štabu Civilne zaščite za poziv občanom, ki bi v teh razmerah v DSO želeli pomagati kot prostovoljci. »Odziv je bil precejšen. Po opravljenih razgovorih s kandidati smo ugotovili, da bi prostovoljci lahko prihajali po nekaj ur dnevno ali pa samo ob določenih dnevih. Za zdaj nam je delovni proces uspelo zagotoviti z dodatnim kadrom iz zdravstvenega doma in zavoda Cirius, ki ima strokovno znanje, ter s pomočjo upokojenih delavcev DSO Kamnik in študentov, ki so opravljali študentsko delo že pred pojavom koronavirusa. To so preizkušeni delavci, ki jih stanovalci in zaposleni že poznajo, ki poznajo delovni proces in prostore DSO Kamnik in so pri svojem delu samostojni. Njihova pripravljenost, da nam pomagajo tudi v teh izrednih razmerah, nam veliko pomeni in preseneča, da so še vedno tako pripadni stanovalcem in kolektivu DSO Kamnik,« še pravi Maja Gradišek.

Vsakdan v domu je zdaj v celoti podrejen preprečevanju okužb in izvajanju preventivnih ukrepov. Aktivnosti socialne službe, fizioterapije in delovne terapije so prilagodili in potekajo za vsakega starostnika posebej. Stanovalcem omogočajo videoklice, spodbujajo svojce, da napišejo pismo, priložijo fotografijo. Zaposleni v DSO se srečujejo z veliko dilemami, kako organizirati življenje in delo v domu, da bi stanovalci utrpeli čim manjšo škodo, da bi ohranili ustrezno oskrbo, standard in dostojanstveno življenje. Domski zdravnik in psihiater redno zagotavljata zdravniško pomoč in psihiatrično oskrbo, socialni delavki pa tudi psihosocialno pomoč. V tem obdobju skrbijo tudi za vnos dodatnih vitaminov in stanovalcem zagotavljajo priboljške. Vse s ciljem in željo, da epidemijo kar najhitreje in najbolje premagajo.

Javno življenje se je znova ustavilo

Vlada je na podoben način kot spomladi za zajezitev epidemije covida-19 s ponedeljkom, 16. novembra, za štirinajst dni sprejela dodatne omejitve, vsaj za mesec dni pa so podaljšali tudi epidemijo.

Jasna Paladin

Kamnik – Novi vladni ukrepi, ki se jih moramo držati tudi na lokalni ravni, prinašajo vsakršno prepoved druženja, razen za družinske člane, ukinitev javnega linijskega prevoza in zaprtje nenujnih trgovin. Prepovedane so prireditve, shodi, verski obredi, slavja in praznovanja, o izjemah glede sklenitev zakonskih zvez pa odloča minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Odprte ostajajo le prodajalne z živili vključno s kmetijskimi prodajalnami in prodajo kmetijskih pridelkov na kmetijah ter tiste, ki v pretežni meri prodajajo blago za osebno nego in čiščenje. Delujejo še tržnice, lekarne, prodajalne z medicinskimi in ortopedskimi pripomočki, trafike, bencinski servisi, banke, zavarovalniške storitve, pošte, knjižnice, dostavne službe, servisne delavnice za popravila in vzdrževanje motornih vozil in koles, lahko se opravljajo dimnikarske storitve in gradbena dela na nenaseljenih gradbiščih. Dovoljen je osebni prevzem blaga ali hrane med 6. in 21. uro, a pozor, uživanje hrane in pijače na javnih površinah je do preklica prepovedano. Upravne enote opravljajo le najnujnejše storitve. Šolanje še vedno poteka na daljavo, vrtci pa so do nadaljnjega odprti le za nujno varstvo. Še naprej velja tudi omenitev gibanja med občinami.

Zaradi zaustavitve javnega prometa so se na občini tako kot že spomladi tudi zdaj odločili, da parkirnine na parkiriščih, ki so v lasti občine, do nadaljnjega ne bo treba plačati.

V občini ukrepe in stanje na terenu budno spremlja občinski štab Civilne zaščite, ki sodeluje z vsemi institucijami v občini in temu prilagaja svoje aktivnosti. Rast števila okuženih z novim koronavirusom se je v občini Kamnik v zadnjih dveh tednih sicer umirila – v torek, 17. novembra, je bilo po podatkih Covid-19 Sledilnika aktivnih 398 okužb (vseh skupaj do sedaj 1133), zabeležili smo tudi že eno smrtno žrtev. Cepivo proti covidu-19 bi bilo po predvidevanjih ministrstva za zdravje po najbolj optimističnem scenariju lahko dostopno že konec decembra.

Znova cepljenje proti sezonski gripi

Kamnik – Potem ko je zaloga cepiva proti sezonski gripi, ki je letos za vse, ki imajo urejeno zdravstveno zavarovanje, brezplačno, po nekaj tednih zaradi velikega zanimanja državljanov po vsej Sloveniji pošla, iz Zdravstvenega doma dr. Julija Polca Kamnik zdaj obveščajo, da so prejeli nove zaloge cepiva in rizične skupine pacientov pozivajo, naj se na cepljenje naročijo. Naročanje poteka na telefonski številki 01 8318 616, in sicer ob ponedeljkih od 8. do 12. ure, ob torkih med 11. in 13. uro, ob sredah med 11.30 in 13. uro, ob četrtkih med 11.30 in 12. uro ter ob petkih med 11.30 in 13. uro. **J. P.**

OBČINSKE NOVICE

Topli obroki tudi med šolanjem na daljavo

V kuhinji Gimnazije in srednje šole Rudolfa Maistra pripravljajo tople obroke za učence in dijake, ki se šolajo na domu. Tistim, ki kosila ne morejo prevzeti na svojih šolah, obrok na dom pripeljejo prostovoljci Civilne zaščite.

stran 3

AKTUALNO

Z okoljem ravnamo »po domače«

Nekaj ljubiteljev narave se je povezalo v Civilno iniciativo za Kamniško Bistrico, vse s ciljem, da opozarjajo na okoljske probleme v naši okolici. Teh pa žal ni malo.

stran 5

POGOVOR

Poskušam delati v skupno dobro

Pediater Denis Baš je v akciji Moj zdravnik prejel naziv moj pediater 2020. Kamničan, ki zadnja leta sicer živi v Mengšu, je vrsto let delo pediatra opravljal v Zdravstvenem domu Kamnik.

stran 8

ZANIMIVOSTI

Čebelarijo že več kot dvesto let

V družini Koncilia iz Soteske neprekinjeno čebelarijo že od leta 1800. Družinsko kroniko, povezano s čebelarjenjem, je zbral 85-letni Franc Koncilia, ki je sam čebelar že od svojega četrtega leta.

stran 9

OMISLI.SI D.O.O., PODJETNIŠKA ULICA 16, SLOVENSKE KONJICE

Občinske novice

Poziv Centra za socialno delo

Če ste v teh negotovih časih v stiski ali poznate koga, ki je, jim to sporočite in pomagali vam bodo.

Jasna Paladin

Kamnik – Center za socialno delo Osrednja Slovenija – vzhod (CSD), Enota Kamnik, poziva občane, ki so v stiski ali doživljajo nasilje, njihove sorodnike, prijatelje in sosede, ki pri drugih zaznavajo stiske, zlorabe in nasilje, da jih o tem obvestijo. Prijavo lahko podate tudi anonimno.

»Obdobje v času epidemije covida-19, ko so omejeni socialni stiki in večino svojega časa preživimo izolirani med štirimi stenami, lahko privede do povečanja raznovrstnih stisk, kot so družinsko nasilje (psihično in fizično), preobremenjenost staršev, preobremenjenost delavcev, ki delajo v kriznih razmerah, osamljenost pri starejših in osebah, ki nimajo svojcev ali druge socialne mreže, stiske mladostnikov, ki jim je druženje z vrstniki še posebej pomembno, strah zaradi posledic virusa in druge stiske. Centri za socialno delo smo v tem času odprti za osebni sprejem strank v nujnih primerih, sicer pa smo na enoti Kamnik dosegljivi po telefonu (01/830 32 80) ali elektronski pošti (gpcsd.kamni@gov.si),« pravijo na CSD, kjer občanom nudijo psihosocialno pomoč zaradi stisk, povezanih z epidemijo, zato pozivajo občane, da v teh težkih časih stopijo skupaj in pomagajo sočloveku, ki potrebuje pomoč.

Sadnikarjeva ulica je gradbišče

Jasna Paladin

Kamnik – Na Sadnikarjevi ulici v središču Kamnika poteka obnova kanalizacije za odpadne vode ter vodovoda skupni dolžini šestdeset metrov, hkrati s to občinsko investicijo pa podjetje Adriaplin gradi tudi nov plinovod. Dostop do objektov je zaradi gradnje močno oviran, zato izvajalci krajane prosijo za potrpežljivost.

Sadnikarjeva ulica dobiva novo komunalno infrastrukturo in plinovod. / Foto: Občina Kamnik

Kamničanka

ODGOVORNA UREDNICA:
Jasna Paladin
jasna.paladin@g-glas.si, 031/868 251

OGLASNO TRŽENJE:
Mateja Žvižaj
mateja.zvizaj@g-glas.si, 041/962 143

ZAHVALE, OSMRTNICE, NAROČNINE:
malioglasi@g-glas.si, 04/201 42 47
narocnine@g-glas.si, 04/201 42 41

KAMNIČAN-KA (ISSN 2463-8536), ustanovitelj Občina Kamnik, Glavni trg 24, 1240 Kamnik; izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj (sedež uredništva, tel. 04/201 42 00, info@g-glas.si)

Časopis Kamničan-ka izhaja dvakrat na mesec v nakladi 14.000 izvodov, brezplačno ga prejemajo vsa gospodinjstva in drugi naslovniki v občini Kamnik in okolici. Tisk: Delo, d. o. o., Tiskarsko središče; distribucija: Pošta Slovenije, d. o. o., Maribor

Nenaročenih prispevkov in pisem ne honoriramo in ne vračamo. Pisma bralcev so omejena na 3000 znakov skupaj s presledki, pošljete jih lahko odgovorni urednici ali na naslov: info@g-glas.si. Časopis Kamničan-ka lahko naročite, naročnina za leto 2020 znaša 37,40 EUR (22 izidov po 1,70 EUR).

Časopis Kamničan-ka bo naslednjič izšel predvidoma 4. decembra 2020, prispevke lahko pošljete najkasneje do četrtka, 26. novembra 2020.

Pešci bodo varnejši

V Nevljah te dni poteka urejanje varnih šolskih poti, hkrati pa gradijo tudi optično omrežje.

Jasna Paladin

Nevlje – Občina Kamnik z izbranim izvajalcem te dni v bližini Podružnične šole Nevlje gradi grbine za umirjanje prometa in javno razsvetljavo, zaradi česar bo okolica, kjer poteka tudi šolska pot, za pešce mnogo varnejša.

Nove pridobitve se veselijo tudi v krajevni skupnosti Nevlje. »Na lokalni cesti skozi Vrhpolje, od podružnične šole proti Tuhinjski dolini, torej vzporedno z regionalno cesto, smo si grbine za umirjanje prometa krajani želeli že dolgo časa, saj številni vozniki tu radi pritisnejo na plin. Temu so na občini zdaj prisluhnili, dodali pa še ureditev grbin v neposredni bližini podružnične šole. Štiri grbine bodo torej na vzporedni cesti, ena pa na cesti od gasilskega doma proti šoli,« nam je povedala predsednica Krajevne skupnosti Nevlje Vanja Flis Gričar, vesela, da bodo hkrati s temi ukrepi krajani dobili tudi nekaj novih svetilk javne razsvetljave.

Ker za pločnik ob cesti ni dovolj prostora, bodo za večjo varnost skušali poskrbeti s talnimi oznakami, zarisali pa bodo tudi nove prehode za pešce. Dela bodo zaključena do konca tega meseca.

Urejanje varnih šolskih poti v Nevljah / Foto: Jasna Paladin

Hkrati poteka tudi gradnja optičnega omrežja. / Foto: Jasna Paladin

Mrliškim vežicam poteklo gradbeno dovoljenje

Ponudniki telekomunikacijskih storitev hkrati s to občinsko investicijo v Nevljah gradijo tudi primarne vode težko pričakovanega optičnega omrežja.

Imajo pa v krajevni skupnosti še nekaj načrtov in nalog. Kot nam je še povedala Vanja Flis Gričar, si predvsem želijo obnoviti športno igrišče (fitnes na prostem so z lastnimi sredstvi že postavili), urediti pa bo treba tudi gradbeno dovoljenje za mrliško vežico.

Dela v Stahovici so zaključena

Delavci Komunalnega podjetja Kamnik so nekaj tednov pred pogodbenim rokom zaključili zahtevno rekonstrukcijo križišča v Stahovici in prenovo komunalne infrastrukture ter gradnjo pločnika ob cesti proti Črni.

Jasna Paladin

Stahovica – Gradbena dela v Stahovici so se začela sredi julija, delavci Komunalnega podjetja Kamnik, ki so tako uspešno izpeljali enega največjih gradbenih projektov do sedaj, za katerega so bili izbrani kot najugodnejši izvajalec, pa so svoje stroje pospravili po drugem koncu tedna v novembru, ko so opravili še zadnja dela – zaključno preplastitev površin, ureditev bankin in zaris talnih označb.

Projekt, ki po gradbeni pogodbi znaša 345 tisoč evrov, sta skupaj financirali država in občina, rezultat pa je bistveno večja varnost v prometu za vse udeležence. Država je prej zelo nepregledno in nevarno križišče cest proti Črnivcu in v Kamniško Bistrico namreč semaforizirala, občina pa je poleg zamenjave starih vodovodnih in kanalizacijskih cevi postavila tudi javno razsvetljavo in skorajda do zadnjih hiš v Stahovici proti Črni v dolžini 450 metrov uredila še pločnik. Čeprav je bilo križišče zaradi asfaltiranja dvakrat v celoti zaprto za promet in so dela potekala na vrhuncu poletne sezone, ko obiskovalcev v Kamniški Bistrici in na Veliki planini, ki so se vozili tod mimo, ni manjkalo, večjih nevšečnosti ni bilo, kar sta s pohvalo izvajalcem že poleti ob ogledu gradbišča izrekla župan Matej Slapar in državni sekretar na ministrstvu za infrastrukturo Aleš Mihelič.

Promet na prej zelo nepreglednem križišču bo odslej urejen s semaforji. / Foto: Gorazd Kavčič

Domačini so se najbolj razveselili pločnika in javne razsvetljave. / Foto: Gorazd Kavčič

Občinske novice

Topli obroki tudi med šolanjem na daljavo

V kuhinji Gimnazije in srednje šole Rudolfa Maistra v sodelovanju z Občino Kamnik in občinskim štabom Civilne zaščite že dva tedna pripravljajo tople obroke za učence in dijake, ki se šolajo na domu. Tistim, ki kosila ne morejo prevzeti na svojih matičnih šolah, obrok na dom pripeljejo prostovoljci Civilne zaščite.

Jasna Paladin

Kamnik – Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport je občinam 5. novembra poslalo poziv za zagotavljanje toplega obroka za socialno ogrožene učence osnovnih šol, osnovnih šol s prilagojenim programom in dijakom zavodov za izobraževanje otrok in mladostnikom s posebnimi potrebami ter dijakov srednjih šol. Organizirati se je bilo treba zelo hitro, praktično čez noč, in na občini so veseli, da se je tega logistično zahtevnega zalogaja lotila Gimnazija in srednja šola Rudolfa Maistra (GSŠRM) in zaposleni v njihovi kuhinji, ki že sicer pripravljajo obroke za večino kamniških šol. V kuhinji, ki jo vodi Matej Košir, so zaposlene organizirali v dveh skupinah, da bi tako kar najbolje zajezili širitev virusa, vsi pa se trudijo, da je hrana okusna, raznovrstna in kakovostna.

»Že dan po pozivu ministrstva smo z oddelkom za družbene dejavnosti Občine Kamnik in občinskim štabom Civilne zaščite sestavili celotno zgodbo, dorekli vse potrebne aktivnosti, se povezali z ravnatelji šol, pozvali starše otrok iz socialno šibkih družin, ki so upravičeni do toplih obrokov, in ne nazadnje poskrbeli za primerno termo embalažo, tako da smo s ponedeljkom, 9. novembrom, v šolski kuhinji že pripravili prvih 140 toplih obrokov,« nam je povedala ravnateljica GSŠRM Bernarda Trstenjak. Seznam upravičencev se dnevno spreminja, prav tako pa so po koncu prvega tedna poslali poziv tudi tistim staršem, katerih otroci sicer niso upravičeni do subvencionirane prehrane, pa bi vseeno v času šolanja na domu za plačilo želeli uporabiti možnost šolskih kosil.

V primeru zagotavljanja toplih obrokov se je znova pokazalo, da različne institucije v občini Kamnik odlično sodelujejo in se predvsem v kriznih razmerah odzovejo hitro in učinkovito.

Ravnateljica GSŠRM Bernarda Trstenjak / Foto: Gorazd Kavčič

Foto: Gorazd Kavčič

Poveljnik Civilne zaščite občine Kamnik mag. Matjaž Srša

Obroke, ki jih učenci ne morejo osebno prevzeti na matičnih šolah, prostovoljci prevzamejo v kuhinji GSŠRM in jih razvozijo po domovih. / Foto: Gorazd Kavčič

Zaposleni v kuhinji GSŠRM, ki jo vodi Matej Košir (desno), so ob našem obisku takole pripravljali obroke z mesnimi kroglicami, pire krompirjem in solato. / Foto: Gorazd Kavčič

Iz kuhinje GSŠRM kosila najprej po skrbno pripravljenih seznamih razvozijo na matične šole OŠ Frana Albrehta Kamnik, OŠ Toma Brejca, OŠ Marije Vere in OŠ Stranje, kjer je organiziran osebni prevzem, tistim iz bolj oddaljenih krajev občine pa kosilo prostovoljci pripeljejo na dom. Prejšnji četrtek, ko smo se prostovoljcem pri prevzemu kosil v kuhinji GSŠRM pridružili tudi sami, je bilo treba tako po vsej občini razvoziti štirideset kosil. »Zaradi količine hrane, ki jo je treba razvoziti, smo se odločili, da bo najhitreje, če to opravimo z dvema avtoma, saj je naš cilj, da kosila pripeljemo v najkrajšem možnem času in seveda topla. Res smo zadovoljni z delom kuhinje GSŠRM, kjer se odlično spopadajo z res zapleteno logistiko in lahko smo samo veseli, da jih imamo. Vnaprej nam pripravijo natančne sezname in termo posode s posameznimi obroki, nas čaka le še vožnja in razdeljevanje po posameznih družinah,« nam je postopek opisal mag. Matjaž Srša, poveljnik Civilne zaščite občine Kamnik, ki je ta dan kosila razvozil skupaj s še enim prostovoljcem – Darkom Domadenikom.

Kot sta nam povedala, sta na terenu deležna res lepih odzivov; večina jih že težko pričakuje in so toplega kosila res veseli. »Naša naloga je, da ob vsem tem pokažemo tudi sočutje ter da smo veseli in ponosni, da jim lahko pomagamo, kolikor le lahko in zmoremo,« svoje poslanstvo še predstavi Srša.

Spoštovane občanke, spoštovani občani,

letošnje leto bomo 23. november, državni praznik dan Rudolfa Maistra, obeležili na drugačen način kot običajno, a vendarle nič manj s ponosom in spoštovanjem do dejanj generala Maistra in njegovih borcev.

Glede na trenutno epidemiološko situacijo in navodila ter priporočila pristojnih institucij žal ne bomo mogli izpeljati osrednje slovesnosti, a smo se vseeno odločili, da se ne predamo. Razmere v mesecu marcu nam niso dovoljevale podeliti občinskih priznanj, zato bomo tako letošnje občinske nagrajence kot tudi nagrajena dela učenk in učencev osnovnih šol sedmega nagradnega razpisa veteranskih in domoljubnih organizacij občin Kamnik in Komenda umestili v video, namenjen obeležiti državnega praznika, dneva Rudolfa Maistra.

Ob tej priložnosti bo v sodelovanju z Domom kulture Kamnik in Mladinskim centrom Kotlovnica nastala video vsebina, kjer bomo na dostojen in razmeram primeren način obeležili ta pomemben dan za Kamničanke in Kamničane, za Slovenke in Slovence.

Vljudno vabljeni k ogledu filma, ki bo objavljen na uradni spletni strani Občine Kamnik www.kamnik.si, v ponedeljek, 23. novembra 2020, pa si ga boste lahko premierno ob 18. uri ogledali na Youtube kanalu Občine Kamnik (https://www.youtube.com/user/KamnikObcina).

Iskrene čestitke, spoštovane Kamničanke, spoštovani Kamničani, ob državnem prazniku, dnevu Rudolfa Maistra.

Srečno, Kamnik – Maistrovo mesto.

Vaš župan Matej Slapar

Obnova Preskarjeve bajte na Veliki planini

Velika planina – Občina je v začetku novembra zaključila nekaj obnovitvenih del na Preskarjevi bajti na Veliki planini, v kateri je urejen pastirski muzej in je kot spomenik arhitekturne in etnološke dediščine evidentirana v Registru kulturne dediščine, zato je bilo treba dela izvesti po navodilih Zavoda za varstvo kulturne dediščine – Območna enota Kranj. Popravili so kamnito grajo okoli nje, izdelali in namestili nova vrata ter zamenjali skodle na steni ob samem vhodu. A prenova s tem še ni končana, saj je bilo ob strokovnem pregledu objekta ugotovljeno, da bo treba v prihodnjih letih izvesti še temeljito obnovo strehe in obodnih sten Preskarjeve bajte. **J. P.**

Prižig prazničnih luči v Kamniku na prvo adventno nedeljo

Glede na trenutno situacijo smo letos primorani, da za praznično okrasitev našega mesta le prižgemo novoletne luči in tokrat ne organiziramo spremljajočega dogodka in veselega rajanja po naših mestnih ulicah. Kljub posebnim razmeram bomo praznično okrasili naše mestno jedro in druge kamniške ulice ter s tem pričarali kanček decembrskega vzdušja.

Ne glede na to, da nas že celo leto spremljajo mnoge težave in številne žalostne zgodbe, da so številni oboleli tako za covidom-19 kot tudi za ostalimi boleznimi, moramo vseeno misliti pozitivno in si v duhu decembrskega vzdušja zaželeti, da bomo tem težkim časom kos in jih bomo čim prej skupaj premagali z doslednim upoštevanjem vseh navodil in priporočil, ki nam jih dajejo pristojne institucije.

Naj vam vedno sveti luč upanja!

Ostanite zdravi.

Vaš župan Matej Slapar

www.kamnik.si

Občinske novice, mnenja

Mnenje občinske svetnice

Pokriti bazen bo?

Žaklina Zdravković, svetnica LDP

Od občinskih volitev mineva približno dve leti in občinski svetniki in svetnice prehajamo v drugo polovico mandata, zato je čas, da pogledamo realizacijo posameznih obljubljenih projektov. Pred nami je začetek razprave in postopek sprejemanja občinskega proračuna in zato želim opozoriti na projekt, za katerega si sama prizadevam že ves čas delovanja v občinskem svetu. Govorim seveda o kamniškem bazenu oziroma o uresničitvi načrtov za pokritje obstoječega bazena.

Kamniški športni klubi (vaterpolisti, plavalci, triatlonci) lahko potrdijo, da je nujno pokritje obstoječega bazena, če ne bomo v kratkem zgradili pokritega bazena. Glede na celoletne stroške, ki jih imajo klubi s plačevanjem prevozov v druge občine (Ljubljano, Kranj in Radovljico) in ur za zakup bazenov, si ni težko izračunati, da bi s temi financami lahko pokrili kar dober del vzdrževanja kamniškega pokritega bazena.

S projektom se nikoli ne bodo strinjali vsi, tako občani kot tudi občinski svetniki, vendar menim, da je že bilo doseženo takšno soglasje glede izpeljave načrtov, da se pokritje bazena uvrsti v predlog proračuna.

Naj pri tem opozorim tudi na nekatere izgovore, ki jih vedno znova uporabljajo nasprotniki pokritega bazena z balonom, da gre za neekonomično rešitev, da so takšni objekti škodljivi za zdravje in da celo zakonsko ni dovoljeno izvajati pokrivanja bazena.

O ekonomičnosti projekta se seveda lahko pogovarjamo, seveda so mogoče tudi drugačne rešitve, vendar moramo ves čas imeti v mislih stroške klubov zaradi treningov v drugih občinah. Pri ostalih izgovorih pa lahko samo poudarimo, da v bazenih pod baloni trenirajo v Ljubljani, Kopru, Radovljici, in nihče ni do slej tožil o kakšnih dodatnih zdravstvenih težavah. Za vsak projekt pa je seveda treba imeti vsa potrebna dovoljenja.

Menim, da je dovolj sprenevedanje, saj si Kamničanke in Kamničani, še posebej pa naši športniki, ki v tako slabih razmerah dosegajo izjemne rezultate, zaslužijo pokriti bazen. Skrajni čas je že, da se v proračunu namenijo sredstva za pokritje bazena in da se načrt tudi uresniči. Čas je, da Kamničani v letu 2021 dobimo pokrit bazen.

Spoštovane in spoštovani, naj vam na koncu zaželim obilo zdravja v teh težkih dneh, ki so za in pred nami. Bodimo odgovorni in ostanite zdravi.

Projekt Kamera teče!

Na pobudo Mladinskega centra Kotlovnica in Kulturnega društva Priden možic je Dom kulture Kamnik pristopil k projektu Kamera teče!, ki pomaga učiteljem pri poučevanju na daljavo.

Goran Završnik

Kamnik – V času, ko boj proti bolezni covid-19 narekuje tempo življenja praktično vsepovsod po svetu, je poučevanje, zaradi onemogočenega stika med učencem in učiteljem, med najbolj prizadetimi dejavnostmi. Še posebej zato, ker so poučevanje, prenašanje znanja in spodbujanje vedoželjnosti ena od osnov naše civilizacije.

Virus nas je ob začetku ukrepov v marcu 2020 ujel popolnoma nepripravljene za tovrstne izredne razmere. Če s ponosom lahko rečemo, da imamo dobro poskrbljeno za različne službe za reševanje, pa tega nikakor ne moremo reči za naše digitalno življenje. To, da ima že vsak otrok mobilni telefon in da zna pritisniti ikono Instagram ali TikTok, ne pomeni, da si lahko privoščimo celostno digitalno življenje. Daleč od tega. Učitelji so že na začetku tako imenovane šole na daljavo ugotovili, da je za večino učencev uporaba elektronske pošte, spletnih brskalnikov, pretvarjanje in urejanje datotek in podobnih osnovnih računalniških operacij španska vas. Toda enako nepripravljen za tovrstno poučevanje je bil naš šolski sistem. Digitalni kontakt med učencem in učiteljem je prepuščen iznajdljivosti slednjega in pa staršev, ki nad svojimi šolarji bdijo doma.

Foto: Dom kulture Kamnik

Snemanje učnih vsebin v Klubu kino dom

Tako je Dom kulture Kamnik skupaj z Mladinskim centrom Kotlovnica in Kulturnim društvom Priden možic ponudil učiteljem vseh kamniških šol brezplačno snemanje za potrebe šole na daljavo. V Klubu kino dom smo uredili zasilni televizijski studio, kjer, ob upoštevanju vseh ukrepov za preprečevanje širjenja bolezni covid-19, potekajo kratka snemanja učiteljev med izvajanjem pouka na daljavo. V okviru projekta nudimo učiteljem kratek uvajalni tečaj nastopa pred kamero, snemanje in osnovno režijo video posnetka. Učitelji tako lahko v svoje predavanje vključijo različne prezentacije in druge multimedijske vsebine, nekateri pripeljejo celo pomočnike.

Vsi sodelujoči smo veseli, da na tak način lahko pripomoremo h kvalitetnejšemu poučevanju tudi na daljavo.

Prenovili del mostu preko Nevljice

Jasna Paladin

Kamnik – Delavci Gorenjske gradbene družbe so pred dnevi izvedli sanacijska dela na mostu preko Nevljice na Cankarjevi cesti, zaradi česar je na tem delu med 4. in 11. novembrom veljala sprememba prometnega režima.

Kot so nam pojasnili na Direkciji RS za infrastrukturo (šlo je namreč za investicijo države), so v okviru investicijskih vzdrževalnih del na dolvodni polovici mostu zamenjali poškodovano hidroizolacijo, asfalt in dilatacijo. »Poškodbe na asfaltu (gubanje) in hidroizolaciji so bile posledica delovanja zavornih sil, saj se objekt nahaja tik pred semaforiziranim križiščem. Most je v zadovoljivem stanju in je varen za odvijanje prometa,« so še dodali.

Foto: Jasna Paladin

Investicijsko vzdrževalna dela na mostu preko Nevljice

Pogodbena vrednost investicije znaša 17.500 evrov.

Edina stalnica so spremembe

V 70. letih so v Kamniku pod eno organizacijsko streho delovali muzej, knjižnica in Zveza kulturnih organizacij. A so to obliko delovanja prerasli in se razvili v dobro delujoče muzej, knjižnico in JSKD. Vsebine so zahtevale spremembo oblike.

Podobno je z Zavodom za turizem, šport in kulturo Kamnik. Leta 2000 je bila ustanovljena Agencija za razvoj turizma in podjetništva v Občini Kamnik, 2014 se je preoblikovala v Zavod za turizem in šport v Občini Kamnik, konec leta 2016 pa smo dobili Zavod za turizem, šport in kulturo Kamnik. Odločevalci so dodajali vedno nove vsebine, ki so deloma res povezane oz. se pokrivajo, a imajo tudi svoje posebnosti.

Če hočemo dobro delujoč sistem na področjih turizma, podjetništva, kulture in športa, potem je čas, da tako velika občina, kot je Kamnik, ustanovi samostojen zavod za šport, ta bi upravljal športno infrastrukturo in sodeloval s Športno zvezo Kamnik, ter samostojen, dobro delujoč zavod za kulturo, ta bi bil upravljavec in organizator na svojem področju in se povezoval z državnim JSKD. Zavod za turizem pa bi učinkovito povezoval turistične ponudnike, promoviral Kamnik kot zlato turistično destinacijo ter izvajal občinsko strategijo razvoja turizma. Seveda bi se ti zavodi povezovali ob posameznih projektih tako med sabo kot tudi z ostalimi ustanovami, ki delujejo na tem območju.

Ivanka Učakar, občinska svetnica NSi Kamnik

N.Si

Operativne rešitve za trajnostni razvoj Velike planine

NOVA SLOVENIJA (NSi), OBČINSKI ODBOR KAMNIK, DVORAKOVA 11A, LJUBLJANA
OBČINA KAMNIK, GLAVNI TRG 24, KAMNIK; SVETNIŠKA SKUPINA DUŠANA PAPEŽA

Kot svetnik in predsednik Strokovne komisije za ohranjanje in razvoj Velike planine ter Skupščine družbe Velika planina, d. o. o., s člani komisije iščemo operativne rešitve za trajnostni razvoj Velike planine in doline Kamniške Bistrice. Dobro sodelujemo z Markom Anžurjem, novim v. d. družbe, ki ima koncesijo za uvedbo parkirnine na urejenem parkirišču na Rakovih ravneh. Tam so postavljena ekološka stranišča, redarji pa skrbijo za nemoten potek prometa in parkiranja. Pridobljena sredstva od parkirnin bomo vložili v ureditev ostale infrastrukture in poskrbeli za dodatno ureditev parkirišča.

Cesta od Šimnovca do Zelenega roba je zelo slaba. Pozimi služi kot priljubljena sankaška proga in je zelo dobičkonosna. Pridobili smo potrebno dokumentacijo za popravilo, da bo varna privabila še večje število sankačev.

Rak rana pa ostaja komunalna infrastruktura in posledično naša pitna voda iz zajetja Iverje. Voda v izvirih pod Veliko planino je že deloma onesnažena. Zavzemali se bomo, da bo občina pripravila poseben odlok, ki bo urejal odvajanje in čiščenje odpadnih komunalnih voda. Nujno bo vzpostaviti nadzor nad odvažanjem vsebin greznic z Velike planine in s spodnje postaje žičnice in tako odpraviti enega od vzrokov za slabšanje kakovosti pitne vode.

Dušan Papež, Svetniška skupina LDP

lista dušana papeža

Na polovici mandata

OBČINA KAMNIK, GLVNI TRG 24, KAMNIK; SVETNIŠKA SKUPINA LSU

Hitro je minilo dve leti od volitev v občinski svet in prav je, da na polovici mandata pogledam nazaj in se uzrem naprej. V dveh letih sem že dodobra spoznal delovanje občinske politike, na delovanje občinske uprave se še privajam. Zakaj se še privajam? Ker še vedno pričakujem, da bom naletel na razmišljanje, ki sem ga vajen iz gospodarstva, ko se na vsakem koraku zavedamo, da evri niso nekaj, kar pade z neba. Čeprav smo kot svetniška skupina edini novinci v občinskem svetu, sem marsikdaj presenečen, ko od izkušenih svetnic in svetnikov slišim nerealne predloge. Res je, da papir vse prenese in da strankarski populizem nima meja, sploh če ne veš, kdaj bodo naslednje volitve, ampak toliko samokritike pa bi lahko imeli, da bi se vprašali: »Zakaj pa to nismo naredili v prejšnjem mandatu?« Zato me veseli, da v svetniški skupini Lista Sandija Uršiča nismo obremenjeni s strankarsko politiko na državni ravni in da ves čas vemo, da bodo naše naslednje volitve leta 2022. Pri podpori ne gledamo na predlagatelja, ampak po naši presoji podpremo oz. zavrnemo predloge. Ves čas se zavedamo, da občinski proračun ni naš plen, da nam je bilo za štiri leta zaupano soodločanje o upravljanju proračunskih sredstev. Zato se bomo še naprej trudili, da bodo občanke in občani v tem mandatu dobili več kot kdajkoli prej.

Sandi Uršič, Svetniška skupina Lista Sandija Uršiča

LSU Lista Sandija Uršiča

Aktualno

Z okoljem ravnamo »po domače«

Nekaj posameznikov, ljubiteljev narave, se je poleti povezalo v Civilno iniciativo za Kamniško Bistrico, vse s ciljem, da politične odločevalce, javne zavode in druge institucije, odgovorne za varstvo narave, opozarjajo na okoljske probleme v naši okolici. Teh pa žal ni malo.

Jasna Paladin

Kamnik – Zamisel za ustanovitev Civilne iniciative za Kamniško Bistrico je nastala spontano, dobesedno ob kavi. »Pravzaprav ne počnemo nič novega, le združili smo moči. Veliko posameznikov si tako ali drugače že dolgo prizadeva za ohranjanje okolja na tem območju. Zato smo se letos poleti povezali v iniciativo oziroma državljansko pobudo. Nimamo posebne strukture, vsak deluje po svojih močeh, a nam je lažje, če smo skupaj, če sodelujemo,« nam pojasni eden od pobudnikov Kamničan Rok Kralj, ekonomist po izobrazbi, sicer pa srednješolski učitelj v zavodu Cirius, ki je z reko Kamniško Bistrico in njeno širšo okolico povezan že vse svoje življenje. Civilno iniciativo v ožjem smislu sestavlja šest članov, a toliko več somišljenikov in podpornikov. Poleg Kralja so najbolj aktivni še Kartini Djalil, Ivan Mitrevski, Lidija Grzinčič Krt, Mija Grzinčič in Dušan Letnar – ljubitelji narave različnih starosti, izobrazb in poklicev, ki pa so s srcem skupaj pri eni stvari – ohraniti čudovito naravno okolje, ki nas obdaja.

Sodelujejo tudi z Združenjem borcev za vrednote NOB Kamnik, še zlasti pri njihovem prizadevanju, da bi ohranili območje partizanske bolnišnice Bele v istoimenski dolini, kjer je več čudovitih dreves označenih za posek. »To se nam zdi nedopustno. Gre za našo zgodovino, za našo skupno dediščino,« so ogorčeni okoljevarstveniki. Poudarjajo, da so v prvi vrsti 'le' državljanska pobuda. »Vsekakor ne želimo opravljati nalog, ki bi jih morali izvajati politični odločevalci in ustrezni državni organi, na primer inšpekcije, pooblaščeni javni zavodi, ki se ukvarjajo z okoljem, ministrstvo za okolje in prostor itd. Prevečkrat se zaščita narave prepusti entuziastičnim posameznikom in skupinam, medtem ko tisti, ki imajo moč in odgovornost, zgolj na deklarativni ravni in predvsem pred volitvami 'sadijo rožice' o svoji veliki skrbi za naravo. Naša naloga je, da z različnimi državljanskimi aktivnostmi, pobudami, peticijami, članki, zapisi, predavanji in na podobne načine na kulturen in celo umetniški način opozarjamo na okoljske probleme v naši okolici.«

»Slovenija ima na deklarativni ravni visoko okoljsko zavest, sprejeli smo številne zaveze, a v praksi se pogosto z okoljem dela precej 'po domače'. Ne gre samo za gozdove, temveč tudi za vodne vire, pretirane gradbene in druge posege na občutljivih območjih, kot je na primer Velika planina, in tako naprej.«

Z gozdovi ne ravnamo trajnostno

Kot pravijo, se v prvi vrsti osredotočajo na širše območje Kamniške Bistrice. »Velik del doline Kamniške Bistrice spada v evropsko zaščiteno območje Natura 2000, pa vendar opažamo, da se to pogosto ne upošteva. Recimo pri ravnanju z gozdovi. Številna opozorila, da se z gozdovi v Kamniški Bistrici ne ravna trajnostno, so s strani lastnikov vedno znova zavrnjena z utemeljitvijo, da je za to kriv lubadar, žled, vetrolom in podobno. Opažamo številne poseke, celo goloseke, ki po slovenski zakonodaji niso dovoljeni. In to na območjih, kjer je gozd očitno zdrav. Pri tem sploh ni pomembno, kdo je lastnik. Za zdaj skušamo čim bolj transparentno prikazati stanje na terenu, da le ni vse tako, kot mora biti. Fotografiramo, označimo lokacijo in objavimo na Facebooku. Danes si lahko pomagamo tudi z računalniškimi programi, ki nam 'iz vesolja' pokažejo, kje so 'luknje v gozdu'. Vsakdo si to lahko sam ogleda in se prepriča. Morda bi se moral tja odpraviti tudi kak inšpektor, politik, lastnik gozda. Pač ne moremo opravljati dela namesto njih. Slovenija ima na deklarativni ravni visoko okoljsko zavest, sprejeli smo številne zaveze, a v praksi se pogosto z okoljem dela precej 'po domače'. Ne gre samo za gozdove, temveč tudi za vodne vire, pretirane gradbene in druge posege na občutljivih območjih, kot je na primer Velika planina, in tako naprej,« našteva Rok Kralj in prizna, da je resda videti, kot da so aktivni le na družabnih omrežjih, a že dlje časa delujejo vsak na svojem področju: z različnimi objavami, s fotografijo, stripom, delujejo pedagoško in vzgojno, udeležujejo se različnih okoljskih aktivnosti in tako naprej. »Ta hip smo res bolj vezani na virtualni svet. Potem pa seveda, ko bo mogoče, se lotimo se česa. Nismo profesionalci, sproti se učimo. Želimo si predvsem drugačnih, modernejših in bolj trajnostnih pristopov, ko gre za ravnanje z naravo. Ko posekaš del gozda, je potrebnih veliko let, da se obnovi, na nekaterih območjih, še zlasti v gorskem svetu, pa lahko pride do erozije tal, do trajnih poškodb. Kaj pa če bi gozd 'izkoriščali' drugače? Primerov dobrih praks iz tujine je kar nekaj,« pravijo.

Velik del doline Kamniške Bistrice spada v evropsko zaščiteno območje Natura 2000. / Foto: Jasna Paladin

Njihova moč je skupno delo in podpora javnosti

Želijo si več sodelovanja z občino, drugimi odločevalci in lastniki zemljišč. Zavedajo se, da so zgolj običajni državljani, ki se z okoljem ukvarjajo ljubiteljsko v svojem prostem času, zato so že v izhodišču v neenakem položaju proti lastnikom gozdov, zemljišč, podjetnikom in politikom. »Naša moč je skupno delo in podpora javnosti. Verjamemo, da delamo prav in vemo, da je okoljska zavest v Sloveniji na visoki ravni. A nič se ne zgodi samo po sebi, potrebno je biti aktiven. Smo na začetku poti. Imamo pa voljo in željo, da nekaj naredimo. Mnogi nas podpirajo, kar nam daje moč in zagon. In vsakdo je seveda dobrodošel, da nam pomaga in z nami sodeluje.«

Člani Civilne iniciative za Kamniško Bistrico si želijo ohraniti čudovito naravno okolje, v katerem živimo. / Foto: Jasna Paladin

Cilj prizadevanj okoljevarstvenikov je ohraniti pestrost različnih živalskih vrst in ekosistemov. / Foto: Jasna Paladin

Podpirajo ustanovitev regijskega parka

Sporazum o ustanovitvi Regijskega parka Kamniško-Savinjske Alpe je bil podpisan že leta 2005, potem pa je leta 2012 Ministrstvo za okolje in prostor postopek ustanavljanja regijskega parka nenadoma ustavilo z obrazložitvijo, da »ni dovolj velikega konsenza lokalnih skupnosti. Za nadaljevanje ustanavljanja še vedno obstajajo možnosti, vendar le ob sodelovanju in aktivni podpori vseh lokalnih skupnosti. To idejo oziroma projekt zato želimo oživiti. Območje Kamniško-Savinjskih Alp si to zasluži. Kaj nas ovira? Interesi kapitala? Interesi nekaterih posameznikov? Ne vemo. A dolžni smo napeti vse sile, da ta projekt znova zaživi. Pozivamo vse deležnike, predvsem pa župane občin Jezersko, Kamnik, Luče, Preddvor in Solčava ter Ministrstvo za okolje in prostor, da znova intenzivno pristopijo k ustanovitvi Regijskega parka Kamniško-Savinjske Alpe, da bi za nas in naše zanamce ohranili ta resnični biser našega alpskega sveta,« pravijo v Civilni iniciativi za Kamniško Bistrico, kjer so pred dnevi osnovali tudi spletno peticijo (objavljena je na njihovi FB-strani), preko katere zbirajo podpise za podporo ustanovitvi omenjenega regijskega parka. Podpise bodo zbirali do konca februarja 2021.

Podpis v podporo ustanovitvi Regijskega parka Kamniško-Savinjske Alpe lahko oddate v spletni peticiji Civilne iniciative za Kamniško Bistrico. Cilj ustanovitve parka je »ohranitev ugodnega stanja redkih in ogroženih vrst in ekosistemov ter zagotavljanje nadaljnjega trajnostnega razvoja območja s povezovanjem in usmerjanjem različnih dejavnosti oziroma aktivnim upravljanjem območja«.

Razmišljati moramo na dolgi rok

In še poziv bralcem? »Naše okolje je naša sedanjost in prihodnost. Živimo na čudovitem območju, to priznavajo vsi, ki obiščejo širše območje Kamniške Bistrice, še zlasti v njenem zgornjem delu, ki ima tudi veliko naravno, kulturno, zgodovinsko ter turistično vrednost. Verjamemo, da lahko živimo v sozvočju z naravo. Tudi gospodariti je mogoče na tem občutljivem območju. A na resnično odgovoren in trajnosten način. Iskati moramo nove poti, razmišljati moramo na dolgi rok. A prav zato, ker živimo na tem čudovitem okolju, imamo veliko odgovornost do gozdov, voda, gora in vseh živih bitij, ki jih naseljujejo, ter odgovornost do naših zanamcev.«

Aktualno

V spomin

Lojze Lah

Ob spominjanju nanj sem se spomnil akademika Trstenjaka, ko je imel govor ob odkrivanju spominske plošče Janezu Puhu. Opisal ga je kot genija, ki je dosegel velik tehnični razvoj in napredek, ne da bi bil magister ali doktor znanosti. Rekel je: Kaj pomenijo imetnikom visoki znanstveni nazivi, če ne znajo svojega znanja uporabiti koristno, kar je uspelo Janezu Puhu. V tem je velika primerljivost Lojzeta Laha in Janeza Puha. Lojze je znal izrabiti vse svoja znanja in izkušnje za življenjske dosežke.

Kot mi je pripovedoval Lojze, je izhajal iz kmečke družine. Ker pa kmetijstvo v njegovi mladosti ni bilo cenjeno in zato tudi ne perspektivno, se v njem ni videl. Zato se je zavzel za kovaško obrt, kjer je več let opravljal običajna kovaška opravila za kmete, ob tem pa razmišljal o novih poslovnih priložnostih. Z velikim trudom se mu je uspelo vključiti v izdelavo polizdelkov za finalno industrijo in z leti jo je izpopolnjeval do zavidljivega nivoja, saj je v svoji kovačiji zaposloval več sodelavcev.

Svojo delavnost in marljivost pa je vnašal tudi na druga področja. Posebno aktiven je bil v Konjeniškem klubu Komenda. Skupaj z Jankom Juhantom sta ustanovila klub in z veliko napora in materialnega prispevka vzpostavljala pogoje za konjeniški šport v Komendi. Zgrajeni so bili hlevi, kasaška steza, tribuna, organizirane pa so bile tudi vsakoletne kasaške dirke, kjer je breme dela bilo predvsem na Janku in Lojzetu, ki je skrbel predvsem za finančno plat kluba. Tako je kot vir prihodka kluba predlagal organizacijo tombol, ki so bile zelo uspešne, vendar je z leti navdušenje za to igro pojenjalo.

Ko se je Janko poslovil – predsednik kluba je bil dvajset let –, je predsedovanje prevzel Lojze. Ker se je v sklopu svoje dejavnosti ukvarjal tudi s prodajo kmetijske mehanizacije, je to dejavnost prenesel v konjeniški klub, da bi dohodki od sejma, ki ga je organiziral klub, predstavljali stalni finančni vir za njegovo delovanje in razvoj. Razvoj sejemske dejavnosti je prerasel pričakovanja in Komenda je postala gostiteljica najpomembnejše sejemske prireditve na Gorenjskem in tudi širše. Nosilec ideje in realizacije te dejavnosti je bil seveda Lojze, ki je, kot že omenjeno, po smrti Janka postal predsednik Konjeniškega kluba Komenda in je naloge predsednika opravljal več desetletij, vse do svoje smrti. Prihodki sejma so omogočili boljše delovanje kluba: zamenjevali in kupovali so zemljišča in objekte v neposredni okolici starega hleva, uredili kasaško stezo, regulirali Pšato in postavili čeznjo dva mostova, zgradili nov hlev za konje in uredili veliko parkirišče. Seveda pa niso pozabili na organizacijo vsakoletnih kasaških dirk, ki so se jih športniki radi udeleževali zaradi vzorne organiziranosti in nagrajevanja.

Zaradi uspešnega delovanja Konjeniškega kluba Komenda tudi kot organizatorja kmetijskega sejma je predvsem po Lojzetovi zaslugi sejem postal pomemben poslovni center srečevanja gorenjskih kmetov s ponudbo kmetijske mehanizacije in tudi s pomembnimi podjetniki in politiki, ki so se radi udeleževali tamkajšnje sejemske prireditve.

Lojze je delovanje v svojem podjetju nenehno širil, pridobil si je zastopstva in razširil ponudbo. Zato je zgradil poslovni center Lah ob cesti Mengeš–Kranj. V delo je vključil svoje otroke, zaposloval pa je tudi več drugih delavcev. Sicer pa se je vključeval v vsakršno javno pobudo. Pomagal je gasilcem, športnikom, cerkvi, skratka povsod, kamor je bil povabljen. Vključeval se je tudi v reševanje komunalnih problemov, saj je bilo sodelovanje med konjeniškim klubom in občino vzorno. Občina se mu je oddolžila in ga imenovala za častnega občana.

Opisano delovanje Lojzeta Laha je le drobec brezmejne aktivnosti, pridnosti, iznajdljivosti, socialnega čuta do okolja, zato lahko zapišem: Lojze Lah je bil dober človek in naš vzornik.

Mag. Milan Lovrenčič

Nihalka do nadaljnjega ne vozi

Kamniška Bistrica – Zaradi novih ukrepov proti širjenju koronavirusa, ki jih je sprejela država, je nihalka na Veliko planino 16. novembra prenehala obratovati. Obratovala ne bo do sprostitve ukrepov. **J. P.**

Dostava hrane na dom le obliž na rano

Ob ponovnem zaprtju restavracij so se tudi nekateri znani kamniški gostinci odločili, da v svojo ponudbo uvedejo dostavo hrane. A kot poudarjajo, gre zgolj za obliž na rano, in upajo, da bodo na ta način krizo, ki jo je povzročila epidemija covida-19, lažje prebrodili.

Aleš Senožetnik

Kamnik – Med tiste, ki jih je epidemija covida-19 najbolj prizadela, sodijo tudi gostinci, ki se že drugič letos spopadajo z zapiranjem svoje dejavnosti. S prvim zaprtjem so se soočili sredi marca, ob sproščanju ukrepov pa so se terase gostinskih lokalov ponovno odprle v začetku maja. Nov, še precej hujši val epidemije pa je jeseni prinesel ponovno zaprtje vseh gostinskih lokalov. Tako so od sredine oktobra znova zaprte tudi kamniške gostilne in restavracije.

Nekateri so se novim razmeram prilagodili tudi s prevzemom in dostavo hrane na dom. Denimo v mehiški restavraciji La Pinata, kjer pred epidemijo teh storitev niso ponujali. Kot nam je povedal Sebastjan Kraševec, na ta način sicer ohranjajo nekaj prometa, a daleč od tistega pred zaprtjem. »Zanimanje precej niha, je kakšen dan, ko imamo dela precej, pride pa tudi dan, ko ne pokliče skoraj nihče. Sicer pa težave nastajajo v času malice in kosila, med 12. in 14. uro, ko je naročil največ in bi vsi želeli imeti dostavo čim prej. Ob kakšnih bolj oddaljenih dostavah, denimo v Domžale, pa je treba nekoliko dlje počakati,« pravi Kraševec. V La Pinati se sicer za dostavo hrane poslužujejo spletnega servisa ehrana.si, ki opravi večino prevozov na dom, saj je osebnih prevzemov po besedah Kraševca malo.

Epidemija covida-19 skozi celo leto kroji tudi usodo gostišča Pri Cesarju, kjer so v zadnjem obdobju postali znani po strežbi napolitanskih pic. Ko so namreč februarja dokončali investicije in bi morali začeti novo ponudbo, so se bili namreč gostinski lokali zaradi epidemije primorani prvič zapreti. Kljub temu jim je v poletnih mesecih s picami in ostalo ponudbo uspelo pritegniti precejšen krog gostov tudi s širše okolice. Ob ponovnem zaprtju, ki je sledilo oktobra, pa so začeli tudi razvoz, a kot pravi Franci Sedmak, gre za izhod v sili. »To nam omogoča, da ostanemo na pozitivni ničli in lahko obdržimo delavce. Na ta način poskušamo zadržati stranke, ki nam jih je v tem času uspelo pridobiti, in si zagotoviti, da bomo lahko po odprtju ponovno začeli normalno delati,« pravi vodja znanega kamniškega gostinskega obrata, ki stranke poskuša privabiti tudi z dodatnim popustom in brezplačno ponudbo pijač ob naročilu. Sicer pa bodo dostavo na dom izvajali zgolj v času zaprtja zaradi epidemije. »Napolitanska pica mora biti postrežena takoj. Dlje ko traja prevoz, bolj izgublja kvaliteto. Ljudje sicer v teh razmerah to razumejo, a ko se bo stanje normaliziralo, se bomo vrnili k strežbi v svojem lokalu, kjer lahko zagotovimo najboljšo možno kvaliteto,« še dodaja Sedmak.

Dostavo na dom so že v času spomladanskega prvega vala uvedli pri Korobaču. A podobno kot Sedmak tudi Grega Koderman iz Korobača ugotavlja, da gre pri dostavi zgolj za obliž na rano. »Če smo po navadi do popoldneva prodali od štirideset do petdeset kosil, smo jih danes kakšnih dvajset. Padec je več kot petdesetodstoten. Zmanjšali smo tudi obseg ponudbe, pripravljamo le tisto, za kar vemo, da bo šlo v prodajo,« pravi Koderman. Poleg tega, da pokrijejo stroške in obveznosti do države, so se dostave hrane v Korobaču lotili tudi zato, »da nas gostje ne pozabijo, da vedo, da smo še tukaj«. Ali bodo tudi po epidemiji ohranili dostavo, še ne vedo, zagotovo pa bodo še naprej ponujali prevzem hrane v lokalu, kar so nekatere stranke dobro sprejele.

Kako se bo v prihodnjih tednih in mesecih odvijala situacija glede epidemije, si ne upajo napovedovati, kot zaključuje sogovornik, pa ostajajo pozitivno naravnani in bodo tudi v prihodnje ostali zvesti svojim načelom in ponudbi zdravih in kvalitetnih obrokov.

Sebastjan Kraševec

Franci Sedmak

Grega Koderman / Foto: Aleš Senožetnik

Meso Kamnik obiskal minister

Minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. Jože Podgoršek je obiskal podjetje Meso Kamnik, kjer so zaradi okužb z novim koronavirusom za nekaj dni zaustavili proizvodnjo.

Jasna Paladin

Kamnik – V podjetju Meso Kamnik so zaradi potrjenih okužb z novim koronavirusom med zaposlenimi v proizvodnji za nekaj dni morali zaustaviti delo v klavnici, ta čas pa so izkoristili za redni letni remont.

Čeprav je direktor podjetja Miha Rozman že ob zaustavitvi zatrdil, da podjetje kljub temu posluje normalno in da dobava mesa in mesnih izdelkov ni motena, pa vest o težavah med živilskopredelovalnimi obrati zaradi epidemije ni zaobšla kmetijskega ministra Jožeta Podgorška, ki je podjetje zato tudi obiskal.

Vodstvo podjetja je ministra podrobneje seznanilo s posledicami, ki jih prinaša ustavitev proizvodnje, prisluhnil pa je tudi predlogom za reševanje akutnih in tudi drugih težav v tem sektorju. Minister je izrazil veliko skrb, ki jo prinaša porast okužb tudi med zaposlenimi v živilskopredelovalnih obratih, obenem pa je poudaril zavezanost za pomoč in reševanje v okviru svojih zmožnosti in pristojnosti.

»V času, ko se Slovenija ponovno sooča z epidemijo covida-19, je še posebej pomembna stabilna lokalna samooskrba s kmetijskimi in živilskimi proizvodi ter delujoča dobavna veriga oskrbe s hrano. Temu trenutno posvečamo posebno pozornost,« pravijo na ministrstvu.

Obiska so bili veseli tudi v vodstvu podjetja. »Obisk ministra smo razumeli kot gesto moralne podpore in pripravljenost pomagati, če bi se stanje poslabšalo. V našem podjetju zdaj sicer vse poteka znova nemoteno, tako klavnica kot predelava mesa, saj smo proizvodnjo, tako kot je bilo načrtovano, po nekaj dneh spet zagnali, ta vmesni čas pa izkoristili za remont linije,« pa nam je povedal direktor družbe Miha Rozman.

Kultura

Posodablja preteklost

Oliver Pilić je sodobni vizualni umetnik, ki klasične umetniške tehnike prevaja, prilagaja, križa s sodobnimi umetniškimi praksami in pri svojem delu ostaja inovativen, samosvoj in provokativen.

Igor Kavčič

Portret v grafiki, Zarota umetnosti, Jean Baudrillard in Oliver Pilić / Foto: Igor Kavčič

Kamnik – Vstopim v Oliverjev atelje v polkleti bloka na Duplici. Ne ravno velik prostor, a pravšnji za razmišljanje in pogovor, za ustvarjanje in delo. Sredi sobe je velika delovna miza, na njej nekaj matric – z motivi sedmih smrtnih grehov, vrezanih v majhne tablice iz topola – in kosi orodja, ki jih umetnik uporablja pri aktualnem delu. Levo je manjša preša za tiskanje grafik, desno regal s knjigami. »Zbirka knjig mi veliko pomeni – je teoretska podlaga mojim razmišljanjem, mojemu delu. Veliko berem,« mi pogledovanje za naslovi dopolni Oliver. Ob stenah je priročni depo z aktualnimi deli, spredaj omara z barvami, mizica z valčki, predmeti, ki jih uporablja pri snovanju umetniških projektov. »Več kot deset let že delujem tukaj. Seveda prostor ni optimalen, a lahko potrdim, da je imeti atelje, v katerem lahko v miru delaš, privilegij,« pove gostitelj. Ja, atelje je kot ustvarjalna duplina, če se navežem na izvor besede Duplica, iz katere se do starega mestnega jedra Kamnika najlažje pride s kolesom. Tistim Rogovim v kotu, letnik 1967.

Umetnost v času epidemije

Slabi časi za umetnost. »Niti ne. Čas je bil v tem letu zelo na moji strani. Mislim, da tudi mnogih kolegic in kolegov iz vrst vizualnih umetnikov. Bolj kot kdajkoli prej sem si lahko vzel čas za premislek, čas za delo in navsezadnje tudi za refleksijo svojega dela ter ob tem vpogled v umetnostni sistem v našem prostoru.« Ki pa ob vseh zaporah ni deloval najbolje, mar ne? »To je vsekakor slaba stran tega časa. Del, razen v poletnih mesecih, ni bilo mogoče javno predstavljati. Tako je tudi zdaj, ko so edina alternativa spletne razstave.«

Oliver Pilić je v zadnjem letu kljub temu sodeloval na šestih razstavah. S še petimi vidnimi predstavniki sodobne grafike in oblikovanja je poleti deloval na grafični delavnici v Hiši kulture v Pivki, kjer so pripravili tudi razstavo.

Gledava fotografije, ki jih je predstavil na skupinski razstavi Za narodov blagor v Galeriji Alkatraz v Ljubljani. A Hundred Years (Sto let) je naslov stenske postavitve s prav toliko fotografijami, velike približno tri krat štiri metre. Osrednji motiv, ki je zanimal avtorja, so bile v okolje zavržene in zaščitne maske in rokavice. »Fotografijo sem uporabil kot najprimernejši medij. Posnetke sem iskal okrog pošt, lekarn, trgovin. Fotografije na steni v naključnem zaporedju dajejo efekt pokrajine, ob naslovu pa pomislimo na sto let razpadanja odvrženega materiala, na sto let epidemije ... Projekt nadaljujem z novimi fotografijami.«

Področje vizualnega ustvarjanja Oliverja Pilića je zelo raznoliko. Medij, ki ga uporabi, vedno prilagodi sami ideji za umetniško delo.

O širokem področju Pilićevega umetniškega delovanja, ko medij, ki ga bo uporabil, prilagodi sami ideji, se prepričam ob ready-made delu – potiskani rolici toaletnega papirja. Na 140 lističev na približno 15 metrih papirja je odtisnil ponavljajočo se grafično podobo. Da se s tem vrača tudi v zgodovino lesoreza in grafičnih odtisov na zvitke. V delo je vloženo precej dela in natančnosti. Najbrž gre za najdražji zvitek toaletnega papirja na svetu. Da gre tudi tokrat za umetniško delo v nadaljevanju, nakazuje nov material na polici.

Vedno znova ga izzove grafika

Osrednji medij, ki zaznamuje Pilićevo umetniško delovanje, je grafika. »Grafika, predvsem pa lesorez, me zanimata kot klasičen likovni medij. Dojemam ga na način, kot so ga recimo nemški ekspresionisti v začetku prejšnjega stoletja, ko jim je material določal potezo. Lesorez me zanima tudi v smislu časa in dolgoročnosti samega dela. Gre za razmerje med procesom dela, ki je zelo dolgotrajen in naporen, in med rezultatom dela, ki je lahko zgolj fotografski instanten.« Rdeča nit njegovega dela torej ni zgolj umetnina sama, ampak tudi koncept lesoreza v današnjem času in pomen časa, ki ga je danes treba uporabiti za to staro tehniko umetniškega dela.

Že dlje časa ima v delu lesoreze, za katere je izhodišče našel v manj znanem Valvasorjevem delu z naslovom Prizorišče človeške smrti. Izbral je risbe, ki so v knjigi izvedene v grafični tehniki bakroreza in predstavljajo sedem smrtnih grehov. »Knjiga je sicer napisana kot nekakšen moralni vodnik,« pojasnjuje sogovornik: »Mene pa je zanimalo predvsem, kako na sodoben način in v aktualni kontekst postaviti knjigo izpred skoraj 350 let.« Grešnikom je namesto obraza izbral povečan piksel, kar računalnik postavlja v kontrast s knjigo, z zabrisom grešnikove identitete pa je na neki način odprl prostor za identifikacijo z njim. Vsi grešimo. Želi prikazati tako univerzalnost grehov kot izpostaviti Valvasorja kot sodobnega umetnika.

Lani je na fasadi na gradu Zaprice podobe predstavil v obliki računalniških tiskov, tokrat jih je na plošče v velikosti 20 krat 15 centimetrov izdelal v tehniki lesoreza. Originalne matrice in grafike upa, da bo razstavil v prihodnjem letu.

V iskanju novih poti

Kot umetnika ga je v mnogočem izoblikovala Akademija za vizualne umetnosti, A.V.A., kjer je pri mentorju prof. Miranu Moharju (IRWIN) študiral na smeri vizualna umetnost. »Bil sem vpisan na Akademijo za likovno umetnost v Zagrebu, smer slikarstvo, a me je prepričala A.V.A., ki ti z multidisciplinarnim študijskim pristopom da potrebno širino, ki je pri današnjem umetniškem delu še kako pomembna,« je prepričan Oliver, ki ima kot sodobni vizualni umetnik status samozaposlenega v kulturi.

Kamnik razen Galerije Miha Maleš in male galerije Pogled, odkar ni več Veronike, nima nobene druge klasične galerije. Pilić ugotavlja tudi, da je Ljubljana bolj kot ne 'zaprta' za umetnike izven glavnega mesta. »Zato v zadnjem času veliko razstavljam v tujini, kamor na različne razpise prijavljam in pošiljam svoja dela.« Tako se je predstavil na dveh 'online' razstavah: 4. Mednarodnem grafičnem trienalu Beograd in 6. Mednarodnem grafičnem bienalu Szeklerland v Romuniji. Lani je svoja dela poslal na razstavo Between Atlantic and Pacific Oceans, v nacionalnem muzeju in kulturnem centru na Kiribatih, sodeloval pa je tudi na 2. Mednarodnem grafičnem bienalu Erevan v Armeniji, kjer je prejel častno nagrado za delo A Single Landscape – po algoritmu narejenem kolažu lesorezov.

»Ohranjam komunikacijo s kolegi umetniki, kar se mi zdi zelo pomembno. Izmenjujemo dela in izkušnje, gojimo dialog o sodobni umetniški sceni ...« dodaja Oliver Pilić, ki bo tudi v prihodnje iskal stične točke med preteklo umetnostjo – predvsem s poudarkom na grafičnih tehnikah – in njeno umestitvijo v sodobnost. Išče skrajne točke med klasično tehniko lesoreza in sodobnimi tehnologijami, kot so video, različne računalniške aplikacije, podkrepljene z algoritmi. In če se vrnem na začetek – podstat za njegovo umetnost so knjige v regalu desno za vrati.

Visoko priznanje Mariji Klobčar

Kamničanka je prejela Murkovo nagrado za izjemne znanstvene in strokovne dosežke na področju etnologije.

Jasna Paladin

Kamnik – Slovensko etnološko društvo, ki združuje etnologe in kulturne antropologe, že od leta 1986 podeljuje tudi stanovske nagrade, poimenovane po utemeljitelju etnologije kot znanosti – dr. Matiji Murku. Slovesne podelitve Murkovih nagrad in listin za leto 2020, ki jo vsako leto organizirajo na martinovo, zaradi epidemije letos niso pripravili, so pa nagrajence objavili na spletni strani.

Marija Klobčar / Foto: Jasna Paladin

Murkovo nagrado so za izjemne znanstvene in strokovne dosežke na področju etnologije so podelili Mariji Klobčar, Kamničanki, ki je številne svoje raziskave posvetila tudi domači občini. Iz njene bogate bibliografije je treba omeniti pet tehtnih monografij, ki kažejo njeno raziskovalno usmerjenost in vsestranskost: Etnološka topografija slovenskega etničnega ozemlja – 20. stoletje: občina Domžale (1989), Kamničani med izročilom in sodobnostjo: Življenje kamniških meščanov od leta 1880 do druge svetovne vojne (1998), Na poti v Kamnik (2016), Hodili so jih poslušat (2017) in Poslušajte štimo mojo (2020).

»Na svoji bogati raziskovalni poti Marija Klobčar posega na raznolika področja ter ponuja številne možnosti za interpretacijo. Stalnici njenih raziskav sta razkrivanje vprašanj zgodovine in etnologije na podlagi preučevanja mitologije in pesmi ter pričevanje folklore kot pomembnega izhodišča za zgodovinske obravnave. Marija Klobčar je celovita raziskovalna osebnost s tenkočutnim posluhom za sogovornike na terenu. Drznost in radovednost, razgledanost in širina jo kažejo kot zrelo znanstvenico, ob tem pa je še vedno usmerjena k novim vprašanjem in spoznanjem,« so podeljevalci med drugim zapisali v svoji obrazložitvi.

Pogovor

Poskušam delati v skupno dobro

Pediater Denis Baš je v akciji Moj zdravnik, ki jo organizira revija Viva & Medicina, prejel naziv moj pediater 2020. Kamničan, ki zadnja leta sicer živi v Mengšu, je vrsto let delo pediatra opravljal v Zdravstvenem domu dr. Julija Polca v Kamniku, zdaj pa deluje v ambulanti v Ljubljani.

Aleš Senožetnik

Pediater Denis Baš / Foto: Luka Cjuha

Veljate za zelo priljubljenega zdravnika tako med otroki kot tudi pri starših. Kako pridobite pozornost otrok?
Komunikacija je vedno dvosmeren proces in poslušanje in opazovanje sta velikokrat pomembnejša od besed. Treba je imeti veliko domišljije, potrpežljivosti in zmožnosti prilagajanja, da vzbudiš zaupanje pri otroku, ki ga je morda strah stika z zdravnikom. Vedno vse poskušam obrniti na šalo in včasih še sam sebe presenetim. Mislim, da humor potrebujemo tudi odrasli, in ga včasih pogrešam tudi drugje, ne le v medicini.

S kom je težje delati, s starši ali z otroki?
Opažam, da je potrebne vse več energije, da pridobiš zaupanje staršev in da jim pomagaš premagati njihove strahove. Zaradi pritiska družbe, ki od nas in otrok pričakuje popolnost na vseh področjih, so pogosto starši izgubljeni in pod velikim pritiskom. Pogosto v želji po ugoditvi zahtevam otrok pozabijo na to, da je normalno, da jim postavijo meje. Otrok seveda potrebuje kompetentnega in samozavestnega starša, ki je prepričan vase. V zadnjih letih pa ob poplavi informacij, ki jih lahko dobijo na spletu, morda ne znajo ločiti zrna od plev in od tukaj izvirajo strahovi. Pediatri tako veliko energije usmerimo tudi v to, da starše opolnomočimo, še posebej v primeru, če gre za prvega otroka.

Veliko se pojavljate v medijih, zakaj se vam kot zdravniku to zdi pomembno?
Izhajam iz tega, da poskušam delovati v skupno dobro. Pediatri namreč večkrat naletimo na podobne težave in prav je, da o njih spregovorimo. Kolegi se pogosto ne želijo izpostavljati, zato sem sam zavestno prevzel to vlogo. Mislim, da je dobro, da se oglasim in morda s tem kdaj tudi presekam strokovno tišino, ki včasih lahko daje lažen občutek, da stroka ne ve, kaj hoče, pa je ravno obratno. Moram reči, da sem doslej naletel na pozitivne odzive, tudi večina staršev, s katerimi se srečujem v ambulanti, to odobrava in me včasih sami spodbudijo, da delo nadaljujem.

Javno ste večkrat spregovorili o pomenu cepljenja.
Cepljenje je gotovo ena od vročih tematik, ki nas je pediatre združila, da se oglasimo v javnosti. Ko je zaradi številnih neresnic in lažnih objav tudi v naši družbi delež cepljenih otrok začel upadati, je to pomenilo signal, naj se stroka oglasi.

Ste zaradi tega naleteli tudi na negativne odzive? Kako gledate na vedno večjo nezaupanje glede cepljenja?
Nimam računov na družabnih omrežjih, tako da mnogih komentarjev verjetno niti ne poznam. Sem pa naletel na precejšnjo podporo tako kolegov pediatrov kot staršev, zato mi posamezni primeri kritike ne pridejo do živega. Pred časom sem se ob nekem protestu pred parlamentom celo znašel na enem od transparentov, a na to gledam s humorjem in sliko včasih pokažem tudi na kakšnem predavanju.
Vsak ima sicer pravico do izražanja svojega mnenja. Ne smemo pa dopustiti, da se laično, neosnovano mnenje enači s strokovnim zgolj zaradi neke lažne uravnoteženosti.

Kako pogosto se pri delu srečujete z nasprotniki cepljenja?
Na svoje presenečenje me včasih za pediatra izberejo tudi starši, ki jih je cepljenja strah ali glede tega oklevajo. Velikokrat namreč ne gre za popolno nasprotovanje, temveč za strah. Imam nekaj staršev, ki svojih otrok še niso cepili. Ne želim jih odgnati, temveč jim dam vedeti, da za njihovega otroka želim le najbolje, in da mi morajo zato, ker otrok še ni cepljen, še toliko bolj zaupati. Ti starši se namreč zaradi pritiska, da je treba otroke cepiti, včasih izogibajo zdravniških pregledov. Tako otroci niso cepljeni niti ne pregledani, kar pomeni še dodatno škodo. Seveda je cepljenje za otroka zelo koristno, ampak zelo pomembno pa je tudi zaupanje med starši in pediatrom. Starši se morajo zavedati, da ima njihov otrok pravico do najboljše zdravstvene oskrbe, ki pa mu je brez preventivnih pregledov ne moremo zagotoviti.

»Treba je imeti veliko domišljije, potrpežljivosti in zmožnosti prilagajanja, da vzbudiš zaupanje pri otroku, ki ga je morda strah stika z zdravnikom. Vedno vse poskušam obrniti na šalo in včasih še sam sebe presenetim. Mislim, da humor potrebujemo tudi odrasli, in ga včasih pogrešam tudi drugje, ne le v medicini.«

Vedno znova se postavlja tudi dilema med obveznim in neobveznim cepljenjem. Kakšni praksi ste bolj naklonjeni?
Vsi si želimo odgovornega ravnanja ljudi in upoštevanja stroke. Enoznačnega odgovora ni, ker so družbe zelo različne. Na eni strani so skandinavske dežele, ki samo s priporočili dosegajo dobro precepljenost. Na drugi strani je primer Italije in Francije, kjer so neobvezno cepljenje, zaradi upadanja cepljenih otrok in izbruhov ošpic, uvedli obvezno cepljenje pred vstopom v vrtec in šolo. Če družba ne zmore odgovornosti in zaščite ranljivih skupin, ki se zaradi medicinskih razlogov ne smejo cepiti, je naloga države, da uredi stvari na pravičen način. Medicinska stroka je torej enotna, da je cepljenje varen in učinkovit način preprečevanja nalezljivih bolezni. Mnogi se ne zavedajo, da odločitev proti prinaša tudi veliko odgovornost ne samo za otroka, ampak tudi za družbo, del katere smo vsi. Po drugi strani si pediatri prizadevamo, da bi bilo več cepiv za otroke brezplačnih, saj bi se v tem primeru več staršev odločilo za cepljenje svojih otrok. Nekatera cepiva so draga in za družino z dvema ali tremi otroki precejšen strošek.
Letos smo dosegli brezplačno cepljenje proti gripi za rizične skupine otrok, a je sedaj zaradi epidemije cepivo proti gripi sicer brezplačno za vse. Pred dnevi je bilo tudi sprejeto, da bomo verjetno že prihodnje šolsko leto brezplačno cepili tudi dečke proti HPV. Prizadevamo si tudi za brezplačno cepljenje dojenčkov proti rotavirusom.
Sicer pa si je treba prizadevati za večje zaupanje v institucije in uradno medicino. Pomembni pa so tudi lastni zgledi. Če ne bi verjel v cepljenje, potem ne bi cepil svoje družine, svojih otrok. Seveda ni nujno, da bodo za neko boleznijo zboleli vsi, a če zboli tvoj otrok, ki staršem predstavlja cel svet, je lahko zelo hudo. To je glavni argument v prid cepljenju.
Kako pomembno je lahko cepivo, najbolje vidimo prav zdaj, v času epidemije covida-19. Videli smo, kako lahko droben virus napredno in sodobno družbo povsem ohromi in nam življenje postavi na glavo.

Več let ste delovali kot pediater v Kamniku. V kakšnem spominu vam je kot Kamničanu ostalo to obdobje?
V najboljšem. Iz ambulante v Kamniku nisem odšel, ker bi moral ali bi bilo karkoli narobe, temveč ker se mi je ponudila priložnost drugje in mislim, da mora človek poskusiti kaj novega. Kolektiv na otroškem dispanzerju je zelo dober, na moje mesto je prišla kolegica pediatrinja in zelo sem se angažiral, da se je vključila. Nisem jih hotel pustiti na cedilu in še vedno imam dobre odnose z vsemi.

»Medicinska stroka je enotna, da je cepljenje varen in učinkovit način preprečevanja nalezljivih bolezni. Mnogi se ne zavedajo, da odločitev proti prinaša tudi veliko odgovornost ne samo za otroka, ampak tudi za družbo, del katere smo vsi. Po drugi strani si pediatri prizadevamo, da bi bilo več cepiv za otroke brezplačnih, saj bi se v tem primeru več staršev odločilo za cepljenje svojih otrok. Nekatera cepiva so draga in za družino z dvema ali tremi otroki precejšen strošek.«

Morda opažate kakšne razlike med delom v Kamniku in sedaj v Ljubljani?
V ljubljanski ambulanti se srečujem z več tujci, pa tudi s Slovenci, ki so se vrnili iz tujine. Opažam, da ti ljudje znajo bolj ceniti naš zdravstveni sistem, še posebej pediatrijo, ki je pri nas na visokem nivoju, pa se tega ne zavedamo vedno.
Ker sva ravno govorila o cepljenju, pa je morda razlika v tem, da je standard v Ljubljani nekoliko višji, kar se pozna pri tem, da je več samoplačniških cepljenj. Ravno zato se zavzemam za to, da bi bila vsa cepljenja brezplačna, saj je to osnova in brez tega ni dobrega zdravstvenega sistema.
Sicer pa so tako v Kamniku kot v Ljubljani zahtevni in manj zahtevni pacienti oz. starši. Otroci pa vedno in povsod iščejo in si želijo sprejetosti in naklonjenosti.

Življenje nam kroji epidemija covida-19. Kako se je spremenil način dela v pediatriji?
Primarno zdravstvo in predvsem pediatrija se je zelo dobro odzvala na epidemijo. Že v prvem valu smo organizirali ločene ambulante za okužene otroke, tako je v Ljubljani pa tudi v Kamniku in večini ostalih zdravstvenih domov. Tudi sicer delo teče nemoteno, vsi otroci so cepljeni in pregledani, seveda pa to od nas zahteva nekaj več naporov. Menim, da je dostopnost otroških zdravnikov zelo dobra, čeprav se veliko dela opravi po elektronski pošti in telefonu.
Vsekakor opažamo porast otrok, ki so v stiski. Še posebej nas skrbijo otroci iz socialno ogroženih skupin, ki poleg vseh pritiskov zaradi epidemije še bolj občutijo prikrajšanost zaradi neustreznih razmer, v katerih bivajo. Izključenost teh otrok se je tako le še povečala. Da ne govorim o težavah otrok s primanjkljaji v razvoju, učnimi težavami ali drugimi specifičnimi težavami. Otroci se soočajo s stiskami, kar poskušamo reševati s pogovorom, a nekatere težave ostajajo in tukaj si ne delam utvar. Sicer pa smo videli, da se zaradi epidemije poslabšujejo gibalne sposobnosti otrok in posledično tudi povečuje delež prekomerno prehranjenih in debelih otrok, težava je motivacija, več je tesnobnosti, motenj spanja, hranjenja in depresivnega vedenja. Podobno zaznavajo tudi drugod v svetu, zato si pediatri želimo, da bi šole spet čim prej odprli. Tudi pri spopadanju z epidemijo je potreben dogovor, postaviti je treba prioritete, se vprašati, koga želimo zaščititi oz. na račun koga se bodo lomila kopja.

Svet je v pričakovanju cepiva proti covidu-19. Kako razumni se vam zdijo strahovi, da ne bi bilo varno?
Cepiva, ki so v uporabi v EU, so pod budnim očesom agencije za zdravila, ki skrbno pretehta, preden ga odobri. Ko bo cepivo na voljo, bo moralo biti varno in učinkovito. Tudi ko je že na tržišču, pa se ves čas spremlja. Prav tako se moramo zavedati, da bo cepivo vsaj v začetku zagotovo dostopno v zelo omejenih količinah, namenjeno zdravstvenim delavcem in osebju v domovih za starejše, širšemu krogu ljudi pa vsaj v začetku zagotovo ne. Še nekaj časa bosta maska in razkužilo del našega vsakdana.

Zanimivosti

Čebelarijo že več kot dvesto let

V družini Koncilia iz Soteske, po domače pri Kavčevih, neprekinjeno čebelarijo že od leta 1800. Družinsko kroniko, povezano s čebelarjenjem, je zbral danes 85-letni Franc Koncilia, ki je sam čebelar že od svojega četrtega leta starosti.

Jasna Paladin

Soteska – Zbiranja podatkov o svojih prednikih čebelarjih se je Franc Koncilia načrtno lotil lansko leto; večino dokumentov je našel v domačih omarah, veliko pa tudi v župnišču v Nevljah, kjer hranijo matične knjige do leta 1800. Če bi želel izbrskati še kaj iz let pred tem, predvsem pa ugotoviti, od kod so njegovi predniki prišli v vas Hrib, bi se moral odpraviti v nadškofijski arhiv v Ljubljano. A že zdajšnji podatki so zanimivi, saj kažejo na to, da je bilo v družini v zadnjih 220 letih pet čebelarjev in dve čebelarki.
Čebelarstvo je bilo v Tuhinjski dolini nekdaj močno razvito. Kavčevi predniki so v te kraje prišli leta 1798 oz. 1799, ko so od Janeza Vidmarja s Hriba številka 8 kupili hišo in nekoliko zemlje. S seboj so pripeljali čebele in orodje za obdelavo lanu in izdelavo platna. Znano je, da so leta 1800 izdelali svoj prvi čebelnjak, kar Koncilievi danes štejejo za začetek čebelarjenja v svoji družini. Anton Koncilia (rojen 1831) se je čebelarjenja naučil od svojega očeta in je že leta 1848 sam izdelal sto panjev kranjičev. Čebelaril je dolga leta, ko pa je zbolel, je naprej čebelarila njegova žena Marjeta, pri tem pa ji je pomagal možev brat Franc (rojen 1837). Po moževi smrti na zapuščinski razpravi je poleg zemljišča dobila tudi dva panja čebel. Ta dokument je pri Kavčevih še danes ohranjen. Čebelarila sta tudi Johan Koncilia (rojen 1876) in njegova žena Rezka, ki pa sta ugotovila, da je s čebelami premalo denarja, zato je Johan odšel s trebuhom za kruhom v Ameriko, čebele pa je prepustil ženi. »Ko se je po štirih letih vrnil domov, je šel najprej pogledat čebele, tako pomembne so bile,« pravi naš sogovornik Franc Koncilia in nadaljuje, da je za Johanom čebelaril tudi njegov oče – Franc Koncilia (rojen 1907). »V tistem času so čebelarji iz kamniškega okoliša vozili svoje čebele na Primorsko na akacijevo pašo. Vozili so jih z vlakom, prevoz pa je organiziral načelnik spodnje železniške postaje v Kamniku, tudi sam čebelar, Rudi Karba. A moj oče čebel ni vozil na Primorsko, ampak v Podgorje na ajdovo pašo. Vozil jih je z vozom, kasneje, ko panjev ni bilo več tako veliko, pa kar s kolesom. To kolo, ki je bilo izdelano leta 1888 v Srbiji, doma hranimo še danes,« pravi Franc, ki se je čebelarjenja od svojega očeta naučil že zelo zgodaj. »Očeta sem kot čebelarja rad opazoval še kot majhen otrok, z njim sem hodil okoli čebel in nekega dne mi je rekel, da mi bo dal panj čebel, za katerega bom lahko skrbel sam. In tako sem pri štirih letih postal čebelar,« se spominja, pa tudi tega, da so slabe čebelje družine jeseni uničili, satje pa namočili v toplo vodo. To so iztisnili v krogle, ki so jih imenovali 'voščine', in te so prodali v trgovino Lectar, ki na Glavnem trgu v Kamniku deluje še danes.
Franc Koncilia je danes zadnji čebelar svoje družine, čeprav si želi, da bi tradicijo nadaljevala ena od njegovih vnukinj. Največ je imel trideset panjev čebel, danes pa skrbi še za štiri, pri tem pa mu pomaga tudi žena Angelca. Član Čebelarskega društva Kamnik (tako kot tudi Planinskega društva Kamnik) je že od leta 1957. Čebelarsko tradicijo je s svojimi starimi panji in kolesom, kot so to počeli nekoč, rad predstavljal na številnih prireditvah, tudi Dnevih narodnih noš in na etnološki prireditvi v Snoviku. Bil je tudi v upravnem odboru Čebelarske zveze Slovenije, pohvali pa se lahko s priznanjema tretje in druge stopnje Antona Janše.
Čebelar s srcem in dušo je že vse svoje življenje in še danes ob vsaki priložnosti poudarja pomen čebel. »Čebela je edina avtohtona pasma v Sloveniji, ki nima subvencije. Čeprav je zaslužna za kar osemdeset odstotkov kmetijstva, se zdi pozabljena. Že Marija Terezija je rekla, da čebela ne crkne, ampak umre. Tepejo jo država, kmetje in podnebne spremembe, samo še čebelarji smo ji ostali zvesti,« še pravi naš sogovornik, ki se je v svojih zbranih zapiskih spomnil tudi drugih čebelarjev s Kamniškega, kot denimo Jaka Virjanta, Justina Slanovca, Ivana Galina ... Konča z mislijo, ki mu še danes daje energijo, ko se ukvarja s svojimi čebelami: »Ko čebel ne bo več, tudi ljudi ne bo več.«

»Že Marija Terezija je rekla, da čebela ne crkne, ampak umre. Tepejo jo država, kmetje in podnebne spremembe, samo še čebelarji smo ji ostali zvesti,« pravi Franc Koncilia, ki je član Čebelarskega društva Kamnik že od leta 1957.

Franc Koncilia pripada družini, ki neprekinjeno čebelari že dvesto dvajset let. Tudi sam je čebelar ... / Foto: Jasna Paladin

... poleg tega pa je o tej dejavnosti svojih prednikov zbral vrsto zanimivih dokumentov. / Foto: Jasna Paladin

Žičnici bi bilo treba elektrificirati

Tovorni žičnici Planinskega društva Kamnik, s katerima oskrbujejo Kamniško kočo na Kamniškem sedlu in Cojzovo kočo na Kokrskem sedlu, sta stari in dragi za vzdrževanje pa tudi neprijazni do okolja. A zatika se pri dovoljenjih.

Jasna Paladin

Kamniška Bistrica – Planinsko društvo Kamnik, ki obe svoji planinski koči – na Kamniškem in na Kokrskem sedlu – oskrbuje s pomočjo tovornih žičnic, ki sta bili zgrajeni sredi 50. oziroma 60. let prejšnjega stoletja. V redno vzdrževanje obeh društvo vsako leto vloži več tisoč evrov.
Pri zamenjavi dotrajanih vodilnih koles za vlečno jeklenico smo jih pred nekaj dnevi ujeli na Kamniškem sedlu. Kot so nam povedali delavci, je takšnih koles samo na tovorni žičnici na Kamniško sedlo, ki jo podpira sedem stolpov, skoraj trideset, ki jih morajo redno pregledovati in ob obrabi tudi menjati. Dotrajani so tudi drugi sestavni deli, vključno z motorji, ki jih bo treba slej ko prej zamenjati, a v društvu gledajo še korak naprej. Skladno s prizadevanji za ohranjanje narave in ne nazadnje sodobnih potreb planinskega turizma si želijo do obeh spodnjih postaj in tudi do obeh planinskih koč preko žičnice napeljati elektriko.

Tovorna žičnica do Kamniške koče na Kamniškem sedlu je bila zgrajena že leta 1955, zato zahteva drago redno vzdrževanje (na sliki). Okolju in planinskemu turizmu mnogo bolj prijazna bi bila elektrifikacija. / Foto: Jasna Paladin

»V društvu si že nekaj let prizadevamo, da bi obe tovorni žičnici elektrificirali, a je težava v gradbenih dovoljenjih, ki jih obe spodnji postaji žičnice (še) nimata; le-ta pa so osnova za priklop na elektriko. Lastnik zemljišč, kjer stojita obe spodnji postaji žičnice, je zdaj Meščanska korporacija Kamnik. Z njimi smo v dobrih odnosih, a dejstvo, da sta bila oba objekta postavljena pred toliko desetletji, za nas na upravni enoti žal ni olajševalna okoliščina. Bi bila pa elektrifikacija z ekološkega, ekonomskega (boljša turistična ponudba) in tudi povsem uporabnega stališča zagotovo daleč najboljša možnost. Zdaj vsi motorji delajo na nafto, kar gotovo ni okolju prijazno,« nam je povedal predsednik PD Kamnik Marko Petek.
S temi načrti v Planinskem društvu Kamnik sledijo trendom drugod po naših hribih. Sploh na Gorenjskem je elektrificiran že večji del tovornih žičnic in tudi veliko planinskih koč, a Elektro Ljubljana ima za tovrstne investicije, kot kaže, manjši interes.

Podeljeni certifikati kakovosti

Razvojni center Srca Slovenije je v oktobru izvedel četrto ocenjevanje rokodelskih in prehranskih izdelkov Srca Slovenije. Med prejemniki certifikatov so tudi Kamničani.

Mija Bokal

Kamnik – Štiriintrideset ponudnikov s sto štirimi izdelki je prejelo pravico do uporabe Kolektivne tržne znamke Srce Slovenije. Certifikat je bil podaljšan tudi osemintridesetim izdelkom, ki so bili pozitivno ocenjeni že leta 2016.
Pravico do uporabe znaka je tako prejelo petnajst proizvajalcev prehranskih izdelkov in devetnajst rokodelcev iz območja Srca Slovenije. Med njimi so tudi kamniški ponudniki: Aleš in Urška Dovč (lesene torbice v kombinaciji z usnjem), Anica Ahčin (rezljani izdelki), Darja Škulj (naravna mila), Janko in Štefka Grašič (kovaški izdelki), Katarina Spruk (keramične sklede), KUD Hiša keramike, zakaj pa ne majolka (keramični izdelki), Majda Vavpetič (šivani izdelki), Domen Virant (jajca in mlečni izdelki), Drago Vrhovnik (izvirska živa voda), Frančiška Bodlaj (siri) in Helena Kropivšek (siri).
Prehranske izdelke so ocenjevali Franci Jezeršek, dr. Janez Bogataj in dr. Tanja Lešnik Štuhec, pri rokodelskih pa je sodeloval Matej Zupančič.
Razvojni center Srca Slovenije organizira vsakokrat tudi slovesno podelitev certifikatov, ki pa je tokrat v klasični obliki verjetno ne bo mogoče izvesti. Vseh 208 certificiranih izdelkov bo objavljenih na spletni strani www.srce-slovenije.si.

Šport

Policijska kronika

Vlom v tovorno vozilo

Neznanec je na Duplici z neznanim predmetom na vzvod vlomil v tovorno vozilo, iz katerega je odtujil delovno orodje in povzročil večjo materialno škodo. Sledi zbiranje obvestil in kazenska ovadba na okrožno državno tožilstvo.

Kršitev odloka o nalezljivih boleznih

Policisti so imeli na Perovem v postopku občana brez nameščene zaščitne maske in občana, ki je prišel na omenjeno lokacijo z namenom druženja in popivanja in kršil prepoved prehajanja občin. Na kraju je bil obema izdan plačilni nalog po zakonu o nalezljivih boleznih.

Prijava goljufije

Občanka se je zglasila na policijsko postajo in na zapisnik podala prijavo za kaznivo dejanje goljufije. Podjetju, ki izdelujejo notranja vrata, je naročila izdelavo, jih plačala, vrat pa ni prejela. Sledi zbiranje obvestil in pa kazenska ovadba na okrožno državno tožilstvo.

Jadralni padalec strmoglavil in se huje poškodoval

Policista sta bila obveščena o nesreči padalca na območju Kamniškega sedla. Padalec se je peš podal na vrh Brane (2253 m n. m.). Okrog 10.25 se je z jadralnim padalom znamke Yeti, tip 4 spustil z vrha v smeri proti Kamniški Bistrici, kjer pa je naredil napako, saj se je obrnil v napačno smer spusta, zaradi česar ga je obrnilo. Pri tem je izgubil nadzor nad padalom in padel tako, da je z vrvmi obvisel na strmem pobočju. Padalec se je hudo telesno poškodoval in je bil z reševalno ekipo GRS Kamnik s helikopterjem prepeljan v UKC Ljubljana. Ker je tuja krivda izključena, padalec pa je bil ustrezno opremljen in z veljavno licenco, sledi poročilo na okrožno državno tožilstvo.

Požar v Mekinjah

Policisti so bili obveščeni, da je v Mekinjah prišlo do požara v stanovanjski hiši. Z zbiranjem obvestil je bilo ugotovljeno, da je požar zanetila ena izmed električnih naprav, ki so bile na pultu priklopljene na elektriko. Iz elektronske naprave se je ogenj razširil še na napo in viseči kuhinjski omarici. Požar so pogasili gasilci PGD Kamnik. Sledi poročilo na okrožno državno tožilstvo.

Izpraznil gasilni aparat

Neznani storilec je sredi belega dne neovirano pristopil v garažni prostor na Ljubljanski cesti, kjer je sprožil in izpraznil gasilni aparat. Kaj poleg objestnosti je neznanec pogasil, še ni znano. Sledi zbiranje obvestil in kazenska ovadba na pristojno tožilstvo.

Vlom v klet

Policisti so v Kamniku obravnavali vlom v klet, in sicer je neznanec s primernim orodjem na vzvod odtrgal okovje za ključavnico obešanko in tako prišel v klet, kjer je odtujil ozimnico, alkoholno pijačo in otroške plenice ter oškodoval lastnika. Sledi zbiranje obvestil in kazenska ovadba na pristojno tožilstvo.

Vnel se je električni lovilec mrčesa

Policisti so bili obveščeni, da je v industrijski coni v Žejah prišlo do požara v poslovnem objektu. Z zbiranjem obvestil je bilo ugotovljeno, da se je v tretjem nadstropju pred vhodom v pisarne vnel električni lovilec mrčesa. Požar so pogasili gasilci iz PGD Moste, Komenda in Križ. Z ogledom kraja je bil izključen sum kaznivega dejanja povzročitve splošne nevarnosti, zato bo sledi poročilo na okrožno državno tožilstvo.

Tek ji je zlezel pod kožo

Nuša Mali je ena najbolj perspektivnih gorskih tekačic pri nas. Devetnajstletnica iz Znojil, sicer članica ljubljanskega Atletskega kluba Olimpija, trenira in tekmuje tudi na atletskih stadionih, a najraje v gorskih tekih, ki jih – kot pravi – obožuje. Letošnje sezone je že konec, po enotedenskem premoru pa že trenira za nove tekme.

Jasna Paladin

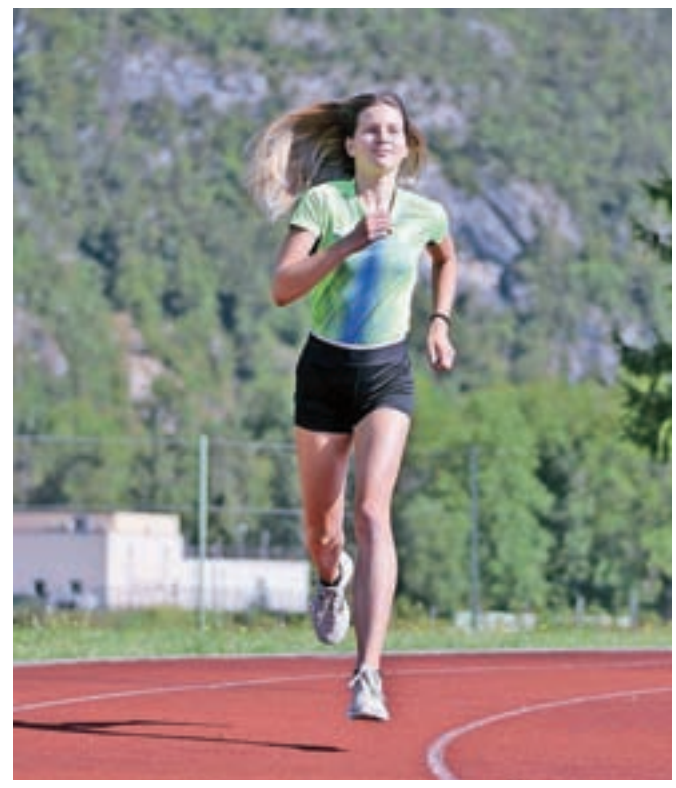

Nuša Mali teče in tekmuje na stadionih, po cestah in v hribih, a od vsega ima najraje gorski tek. / Foto: osebni arhiv Nuše Mali

Znojile – Nuša Mali je letos zaključila program predšolska vzgoja na Gimnaziji in srednji šoli Rudolfa Maistra Kamnik (GSŠRM), sedaj pa na isti šoli obiskuje maturitetni tečaj, saj bo splošno maturo opravljala prihodnje leto. Razmišlja o študiju – najverjetneje se bo vpisala na Fakulteto za šport, smer kineziologija –, a še bolj o teku, zato sva poklepetali o njenih tekaških začetkih, uspehih in tekmovalnih načrtih.

Kdaj ste začeli trenirati in kakšna je bila vaša pot do atletskega kluba, katerega članica ste danes?

Trenirati sem začela v devetem razredu osnovne šole, torej tečem že pet let. Vedno sem si želela nekaj trenirati, saj so mi že v osnovni šoli ležali vsi športi. Takrat sem večinoma hodila na razna šolska občinska tekmovanja, a večinoma v tekih na 60 metrov in skoku v daljino. V devetem razredu sem se hotela včlaniti v kakšen tekaški klub, ker pa se mi je zdelo, da v Kamniku ni bilo kakšnega bolj resnega kluba, sem se odločila, da začnem sama. Tekla sem po domačih hribih in cestah, ki so bile večinoma hribovite, in tu se je začela moja gorsko-tekaška pot. Tekla sem približno štirikrat na teden, najprej še s psom Aronom na povodcu, potem pa sem s prebiranjem raznih knjig in forumov začela vse skupaj jemati vse bolj resno.
Udeležila sem se tudi prvega tekaškega tekmovanja (Veronikin tek), kjer sem z lahkoto zmagala, in to je bila še dodatna motivacija za nadaljevanje. Najprej sem začela z gorskimi teki, kjer sem spoznala veliko ljudi, sčasoma pa sem ugotovila, da le potrebujem nekaj več hitrosti, ki bi jo lahko pridobila s treningi na stadionu. S tem namenom sem včlanila v Atletski klub Domžale. Tam sem se veliko novega naučila, pridobila veliko hitrosti, potem pa sem se lansko leto odločila, da se prepišem v malo resnejši klub, Atletski klub Olimpija, katerega članica sem še danes. Tu je tudi skupina, s katero sem zaradi oddaljenosti in vožnje do Ljubljane trenirala enkrat tedensko, veliko večja in tudi treningi, ki nam jih pripravlja moj trener Matej Juhart (tudi moj nekdanji profesor športne vzgoje na GSŠRM), veliko bolje organizirani.

Še vedno tečete in tekmujete tako na atletskih stadionih kot v gorskih tekih?

Že prej sem se udeleževala raznih cestnih in gorskih tekem, ko pa sem se včlanila v prvi atletski klub, sem začela tekmovati tudi na stezi. In od takrat naprej tečem dolge, srednje in gorske teke, tekmujem pa tudi v dvorani. Moja primarna disciplina pa so gorski teki, saj jih, kljub temu da rada tečem tudi na stadionu, obožujem, predvsem zaradi lepih poti in narave ter zaradi lepih razgledov, ki te pričakajo na vrhu hriba oz. gore. Z menjavanjem teka na stadionu in gorskega teka pa ohranjam pestrost svojih treningov in lahko rečem, da mi ni nikoli dolgčas, le včasih se je treba malo potruditi in se spraviti iz postelje, še posebej pred kakšnim težkim treningom ali pa v zgodnjih jutranjih urah, ampak vse se splača.

Kako pogosto trenirate in kje vse?

Treniram pet- ali šestkrat na teden, en dan pa namenim zgolj vajam za moč. V svoje treninge sem, po poškodbi kolena, ki sem jo staknila aprila letos zaradi pretiravanja v količini treningov, vključila tudi kolesarjenje na trenažerju in veliko vaj za moč, ki so se kar obrestovale, saj sem že kmalu lahko spet tekmovala in z njimi sem močno izboljšala svojo tekaško formo. Tečem tako na stadionu (dvakrat na teden) kot doma, po cesti proti Snoviku in Lokam, včasih tudi proti Črnivcu in na bližnji Rožiški vrh. Pred korono pa sem po navadi ob ponedeljkih hodila v Ljubljano v Šiško, kjer sem s svojo skupino in trenerjem skupaj oddelala trening.

Letošnje leto je zaradi korone posebno v vseh pogledih – tudi v športu. Kako je bilo s tekmami v gorskih tekih? Tekaška liga Občine Kamnik je denimo v celoti odpadla. Kje vse ste sploh lahko tekmovali?

Na začetku leta sem velikokrat tekmovala v atletski dvorani v Novem mestu, v tekih na 3000 in 1500 metrov. Potem pa je zaradi korone odpadlo svetovno in evropsko prvenstvo v gorskih tekih in zelo veliko tekem v marcu, aprilu in juniju. Imeli smo le to srečo, da so se razmere konec poletja le malce umirile in so le bila nekatera tekmovanja vendarle izpeljana. Na stadionu na žalost nisem imela veliko priložnosti tekmovati, sem pa tekmovala na državnem prvenstvu v dolgih tekih v Mariboru (deset kilometrov na stadionu), kjer sem izboljšala svoj lanski osebni rekord za kar dve minuti. Udeležila sem se tudi teka na Šmarno goro, kjer sem tudi izboljšala osebni rekord, Italijani pa so nam pustili, da smo se lahko udeležili tudi nekaj njihovih tekem. Tako sem tekmovala na Trofeo Nasego v začetku oktobra, kjer sem med mladinkami končala na drugem mestu. Na koncu oktobra smo se odpravili še na Trofeo Vanoni faminille (štafetna tekma dvojic) v Morbegno, kjer sva z Mojco Koligar skupaj pritekli na četrto mesto. Tekma je bila res kratka (slabih pet kilometrov), ampak zelo težka, saj si potreboval tako hitrost kot moč, srčni utrip pa je bil celih 23 minut teka maksimalen. Bila sem absolutno šesta ženska in prva v kategoriji U23.

Kaj štejete za svoj do sedaj največji tekmovalni uspeh?

Za svoj največji uspeh štejem šesto mesto med mladinkami na lanskoletnem svetovnem prvenstvu v gorskih tekih v Argentini in 15. mesto na evropskem prvenstvu v gorskih tekih v Švici.
Za velik uspeh štejem tudi letošnje rezultate iz Italije, kjer se je bilo treba kosati z nekaterimi najboljšimi gorskimi tekačicami v Evropi. Zelo pa sem se razveselila tudi dobre razvrstitve letos v teku na Šmarno goro (drugo mesto absolutno).

Kako usklajujete treninge s šolo?

Letos je veliko učenja in priprav z maturitetnim tečajem, ampak si vedno vzamem dovolj časa za trening, saj se po njem tudi lažje učim in sem veliko bolj produktivna. Po navadi treniram dopoldne, pred treningom in po njem se učim, popoldne pa imam šolo oz. priprave. V srednji šoli pa sem večinoma trenirala po pouku. Naučila sem se dobrega organiziranja in to mi je pomagalo tudi v šoli. Nisem imela večjih problemov z usklajevanjem treningov s šolo in učenjem, tudi učitelji so bili zelo prijazni in so mi pustili trenirati tudi na raznih projektnih dnevih.

Kakšni so vaši športni cilji, načrti?

V prihodnosti si želim še večkrat tekmovati na mednarodnih tekmah v gorskih tekih, še izboljševati osebne rekorde na stezi na tri tisoč metrov in na cestni na deset kilometrov. Kaj vse bo prinesla prihodnost, je težko napovedati, absolutno pa bom tekla (če bodo le kolena dopuščala), saj mi je tek zlezel pod kožo, čedalje bolj pa so mi všeč tudi vaje za moč, ki so postale tudi že neke vrste rutina.

Verjetno pa tek ni edina stvar, ki vas veseli. Kaj vam še zapolnjuje proti čas?

Ne, res ne tečem cele dneve (smeh), trenutno se veliko učim in ob šoli, treningih in učenju nimam veliko prostega časa. Vsak dan sicer grem na sprehod s psom, s katerim se tudi rada igram in ga razvajam. Zelo rada berem knjige, in gledam filme, najraje pa sem zunaj, v naravi, ali pa pohajkujem po bližnjih hribih. Velikokrat obiščem Moravče, kjer živi moj fant, s katerim se tudi skupaj sprehajava, rada se družim, obožujem pa tudi Tik tok in Instagram.

Šport

Po petih letih spet v ligi prvakinj

Minulo soboto se je po štirih tednih premora zaradi epidemije koronavirusa nadaljevalo državno prvenstvo v obeh Sportklub prvih odbojkarskih ligah. Obe prvi ekipi Calcita Volleyja sta v nadaljevanje sezone vstopili z zmagama, ženska ekipa, ki brani naslov državnih prvakinj, pa je v začetku meseca dobila vabilo za nastop v najmočnejšem evropskem klubskem tekmovanju – ligi prvakinj.

Miha Štamcar

Foto: Klemen Brumec

Kamniške odbojkarice bodo spet tekmovale v ligi prvakinj.

Kamnik – Za Kamničanke bo to po sezoni 2015/16 drugi nastop v tem tekmovanju. V skupini B bodo njihovi nasprotniki italijanski Conegliano, turški Fenerbahče in francoski Nantes.

V kvalifikacijah za uvrstitev v ligo prvakinj je bila poljska ekipa LKS Commercecon Lodž v obeh tekmah boljša od kamniške, ki se je že pripravljala na nadaljevanje svoje evropske poti v pokalu CEV. Toda zaradi svetovne zdravstvene krize je ruska Uraločka iz Jekaterinburga svoj nastop v elitni ligi odpovedala, tako da so priložnost dobile varovanke Aljoše Jemca.

»Želja po igranju v ligi prvakinj je bila velika, zato smo ponujeno priložnost sprejeli z odprtimi rokami. Imamo dobro ekipo, ki potrebuje težke tekme. Priznati moramo, da smo imeli kar veliko sreče, ker se nam na igrišču ni izšlo, bo pa to dodatni motiv za igralke in za še bolj zavzeto delo. Po drugi strani bo to tudi priložnost, da predvsem mlajše igralke izkusijo višjo raven igranja, ki jo liga prvakinj prinaša, kar jim bo koristilo v njihovi nadaljnji karieri. Hkrati bo to seveda tudi večja odgovornost, kajti vsi vemo, da je to drug svet, zato bomo morali res dobro trenirati, biti na vsakem treningu maksimalno zavzeti, da opravičimo vabilo s strani Evropske odbojkarske zveze,« je igranje v ligi prvakinj komentiral Aljoša Jemec, ki je bil v sezoni 2015/16, ko so Kamničanke prvič igrale v tem tekmovanju, pomočnik Gašperju Ribiču.

Tudi ob svojem debiju v ligi prvakinj so kamniške odbojkarice igrale v skupini B. Zanimivo je, da so bile tudi takrat njihove nasprotnice iz Italije (Igor Gorgonzola Novara) in Turčije (Vakifank Istanbul), tretja ekipa pa je bil poljski Atom SGE Sopot. Leto pozneje je bila že v kvalifikacijah zanje premočna ekipa Jo Nordmeccanica Modena, tako da so evropsko tekmovanje nadaljevale v pokalu CEV.

V skupini s svetovnimi klubskimi prvakinjami

»V naši skupini po kakovosti odstopata Conegliano in Fenerbahče, kar s svojimi rezultati dokazujeta tudi v svojih letošnjih domačih prvenstvih. Igralke Conegliana, ki v italijanskem prvenstvu letos še ni izgubil, so ob tem še evropske podprvakinje iz leta 2019 in aktualne svetovne klubske prvakinje, medtem ko je Fenerbahče v turškem prvenstvu samo za VakifBanko. Brez poraza je po šestih odigranih krogih tudi Nantes v francoskem državnem prvenstvu. Dejstvo je, da se z vsakim nasprotnikom da igrati, vsekakor pa so pred nami preizkušnje, ki jih večina naših igralk ni vajena. Škoda sicer je, da liga prvakinj ne bo potekala, kot je do zdaj, se pravi po ligaškem sistemu, toda glede na trenutno situacijo v Evropi je to edino logično. Za nas bo to zagotovo velika priložnost, da se dokažemo tudi na mednarodni ravni,« je Jemec na kratko tudi že predstavil nasprotnice Kamničank v ligi prvakinj, ki bo potekala po turnirskem sistemu. Prvi turnir bo na sporedu v Conegliano (8. do 10. decembra), drugi pa v Nantesu (26. do 28. januar).

V domačem prvenstvu so slovenske državne prvakinje po štirih tednih odmora v svoji dvorani brez večjih težav premagale Luko Koper, v sredo pa so bile boljše še od ljubljanskega Krima. Jutri se bodo v Grosupljem pomerile z domačo ekipo, prvi letošnji obračun z Novo KBM Branikom pa bo na vrsti 25. novembra v Mariboru.

»Želja po igranju v ligi prvakinj je bila velika, zato smo ponujeno priložnost sprejeli z odprtimi rokami. Imamo dobro ekipo, ki potrebuje težke tekme. Priznati moramo, da smo imeli kar veliko sreče, ker se nam na igrišču ni izšlo, bo pa to dodatni motiv za igralke in za še bolj zavzeto delo.«

Klemen Hribar in Milosz Hebda / Foto: Klemen Brumec

Kamniški odbojkarji v NBA-jevskem ritmu

V pravi NBA-jevski ritem so po prekinitvi državnega prvenstva zakorakali odbojkarji Calcita Volleyja, ki bodo v osmih dneh odigrali kar pet tekem. Po prvotnem programu bi jih morali celo šest, a je njihova tekma z graškim Holdingom v okviru srednjeevropske lige odpadla. Tri so tako že za njimi, v domačem prvenstvu so minulo soboto gostovali v Kanalu in se domov vrnili brez izgubljenega niza, v torek in sredo so igrali preloženi tekmi prvega kroga pokala Challenge proti skopskemu Vardarju, jutri pa jih čaka tekma domačega prvenstva s Hočami, prav tako v Kamniku. Serijo petih tekem v osmih dneh bodo končali v nedeljo, ko bodo v še eni domači tekmi v srednjeevropski ligi gostili Posojinico Aich/Dob.

»Dejstvo je, da je za nami in pred nami veliko število tekem. Videli bomo še, kdaj bomo odigrali preložene tekme domačega prvenstva, tu so potem še domače pokalno tekmovanje, srednjeevropska liga in pokal Challenge, tako da podoben urnik, ki ga imamo v teh dneh, lahko pričakujemo tudi v prihodnje. Na srečo imamo na voljo širok spekter igralcev, lahko bomo pridružili tudi kakšnega mlajšega igralca, kar predvsem velja za srednjeevropsko ligo, in ne preostane nam drugega, kot da oddelamo svoje,« se z velikim številom tekem, ki čakajo njegove varovance, ne želi obremenjevati Gregor Jerončič, trener prve moške ekipe Calcita Volleyja.

V sredo so prvenstvo v 1B ligi nadaljevale tudi odbojkarice druge ženske kamniške ekipe, ki so proti Soboti prišle še do svoje druge zmage. Preostale ekipe Calcita Volleyja pa so za zdaj zaradi razmer v zvezi s koronavirusom še naprej brez tekem.

www.gorenjskiglas.si

V knjigi vam razkrivamo koristne nasvete in postopke za domačo pripravo mlečnih izdelkov. Od najbolj preprostih, kot so kislo mleko, jogurt, kefir do zahtevnejših mehkih sirov v slanici, mocarele, sira za žar in drugih izdelkov iz smetane.
V knjigi je poleg cele palete navodil za izdelavo tudi več kot 40 slastnih receptov za jedi, za katere so poleg drugih sestavin uporabljeni tudi mlečni izdelki.

168 strani, 17 x 23,5 cm, brošura

18 EUR + poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

www.gorenjskiglas.si

Navodila za pripravo jedi za brezglutensko dieto odslej najdete tudi v novi knjigi, ki vključuje recepte za različne vrste kruha, peciva, sladic, prigrizkov, glavnih jedi in prilog.

256 strani, mere: 21 x 21 cm, trda vezava

16 EUR + poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

Novo v petkovih številkah Gorenjskega glasa

Dnevnik, ki ga piše Gorenjec Davor Tavčar o svoji izkušnji s covidom-19. Zanimivo, napeto in aktualno.

in

Rubrika o gorenjskih priimkih.
Imate tipičen gorenjski priimek in vas zanima, kaj pomeni, od kod izvira?

Spremljajte Gorenjski glas

Gorenjski Glas www.gorenjskiglas.si

Gorenjski glas
nagrajuje zvestobo.

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

Spoštovane naročnice in naročniki Gorenjskega glasa, akcijo obdarovanja zvestih naročnikov bomo kljub izrednim razmeram izvedli tudi letos. V žrebanju* boste sodelovali vsi naročniki Gorenjskega glasa, ki ste na naš časopis brez prekinitve naročeni že vsaj eno leto. Z malo sreče pri žrebu lahko prejmete eno od lepih novoletnih daril, ki jih Gorenjski glas poklanja svojim zvestim naročnikom.

likalnik Electrolux

ročni mešalnik Electrolux

palični mešalnik Electrolux

pralni stroj Electrolux

Splača se biti del naše velike družine naročnikov!

*Žrebali bomo iz baze naročnikov, ki so na Gorenjski glas naročeni dlje kot eno leto, zato vam za sodelovanje v žrebanju ni treba nič storiti. V žrebanju za glavno nagrado, pralni stroj, bodo sodelovali samo tisti naročniki, ki so na Gorenjski glas naročeni že več kot deset let. Žrebanje bo potekalo v sredo, 16. 12. 2020, nagrajenci bodo v Gorenjskem glasu objavljeni v petek, 18. 12. 2020.

Če še niste naročeni na Gorenjski glas, hitro pokličite na 04/201 42 41 ali pišite na narocnine@g-glas.si in se naročite. Naročnina prinaša popuste do 25 odstotkov!

Muzej jaslic Brezje bogati zbirka preko 450 jaslic iz 67 držav celega sveta, ki je edinstvena ne samo na območju Slovenije, ampak tudi širše.

Katalog obsega 302 strani, v njem je z barvnimi fotografijami in teksti predstavljenih 100 jaslic, ob tem je opisana zgodovina nastanka jaslic ter značilnosti različnih območij.

14,50 EUR + poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.
Če jo naročite po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

Nagrade: 3-krat knjiga Zdravje in Jaz – Prijatelja

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do ponedeljka, 30. 11. 2020, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

1	2	3	4	5	
6	7	8	9	10	11

SESTAVIL: F. KALAN	DVOCEVNA LOVSKA PUŠKA, BOKARICA	ZADNJI DEL ČEVLJA	IGRALEC FIENNES-TIFFIN	IRENA PO RUSKO	NATEZAL-NIK	JOŽE CIUHA	SIPEK PESEK, MIVKA	REKA NA HRVAŠKEM	REKA IN LUKA V RUSIJI	SPELEOLOG	ESEJIST FINCI	ČEŠKA OPERNA PEVKA (ZDENKA)	JAKOBOV BRAT, EDOM	TOKOVNI POSREDNIK	REKA V ETIOPIJI
NAJVEČJE JEZERO V SLOVENIJI													4		
SMER V SODOBNI ZNANOSTI						11									
UMETNA SMOLA						PREMI-KALNA PRIPRAVA / PESNIK ČUSTEV									
BELO MUŠKATNO VINO							NEKDANJI TURŠKI VELIKAŠ				SKAND. MOŠKO IME / URADEN SPIS	2			◀ DRŽAVNIK MORALES
VLADO NOVAK		5	NORD. BO-ŽANSTVA / DRŽAVA NA BALKANU				NARAVA, ČUD (STAR.) / OGLJIKO-VODIK						LADJE-DELNIŠKA NAPRAVA	PROPELER	ZAPO-REDJE STRELOV
SOLATNA TEKOČINA				AREAL, POVRŠINA / REKA V FRANCIJI					STAVČNO LOČILO NA KONCU STAVKA	PERSONAL, OSEBJE / SOZVOČJE TONOV					
STARO-GRŠKI KIP IZ KAMNA IN LESA								POLOŽAJ PRI ŠAHU / GLASBENIK FRAS				PESNIK HANSSON / MESTO NA POLJSKEM			
AKROLIT DINANT INANA LARINGAL ZIKOVA	BLAŽILEC SUNKOV PRI AVTOMO-BILU	STROK. ZA BIOKEMIJO / NAKLON, NAGIB						3			TEKMO-VALNI ČOLN / KRAJ PRI KOBARIDU				
JANEŽ PO LATINSKO					RITINA (NAREČNO)	IZUMITELJ TESLA						7	SIMON AMMANN / INFLUENCA		
PLANŠAR (NAREČNO)			6			MI, VI, ?	V GRLU TVORJEN GLAS / DRŽAVA V AFRIKI								
REKA V RUSIJI				SODNIŠKO OBLAČILO / GERMANSKI BOG GROMA					DVOREC, PALAČA / HUMORIST GAŠPERIČ					POTROŠNJA	GOROVJE V MJAN-MARU
RENE LACOSTE			MESTO V BELGIJI / ČLOVEŠKI UM							POSADKA / ZNAMKA BRITANSKIH VOZIL				1	
LASTNO IME KRAJA								RIMSKI BOG SMRTI / DELOVNA VNEMA				JUŠNA POVRTNINA / POSTAVA (KNJIŽNO)			
SUMERSKA BOGINJA PLODNOSTI	10					PISATELJ ZUPANČIČ / ČAS BREZ VOJNE					PLAVALKA ISAKOVIĆ / SUMERSKI BOG NEBA	8			
MRZEL LETNI ČAS					TISOČINKA VATA / GEORGE FOREMAN			9					ANA KLAŠNJA / ČRT JAKHEL		
DEJAVNA MOČ									MATE-MATIČNI IZRAZ						
OTOČJE V ALEUTIH				PISATELJ LEVSTIK					SLOVENSKI LETALEC (EDVARD)						

Zanimivosti

V šov je šla brez pričakovanj

V priljubljenem televizijskem šovu Ljubezen na deželi, ki ga po novem lahko gledate tako ob sobotah kot nedeljah zvečer na Pop TV, spremljamo tudi 57-letno Danico Sentič, sicer Mariborčanko, ki pa že nekaj časa živi v Kamniku. Trenutno išče zaposlitev.

Alenka Brun

Kamnik – Danica Sentič se je v Kamnik priselila zaradi spleta okoliščin in ker je bila brezposelna. Namreč menila je, da če bo živela bližje Ljubljani, bo lažje kot v Mariboru našla službo, kjer je praktično nemogoče najti delo za osebo njene starosti in profila. »Vse življenje sem namreč delala v pisarnah, od občine, banke, sodišča, bolnišnice itd., kar pomeni, da to delo najbolje obvladam. A si predstavljajte najti službo v administraciji danes ...« hudomušno potoži.

A Danica se ne vda kar tako. Pridno išče službo. Vmes pa se ji je zgodila še posebna dogodivščina: sodelovanje v priljubljenem šovu Ljubezen na deželi. Zakaj pa ne, si je rekla in se odpravila novi izkušnji naproti. Razloži: »Nikoli sicer nisem gojila izjemne želje, da bi živela na kmetiji, toda v življenju nikoli ne reci nikoli, saj se nikdar ne ve, kdaj te doleti nekaj, na kar nisi pripravljen, potem pa ugotoviš, da je morda to celo dobro. Res pa je, da je moja stara mama živela na kmetiji in mi kmečka opravila niso tuja.«

Je ločena, mati dveh odraslih otrok. Včasih, kadar je osamljena, prizna, da je tiha in žalostna, sicer pa je pozitivna in vesela oseba. »Prijatelji me poznajo kot ragljo, ki se rada smeji in rada pomaga. Pri partnerju iščem podobne lastnosti,« nadaljuje.

Njena najljubša jed je dunajski zrezek, najljubša žival pes, najljubši film Moje pesmi, moje sanje, kar se tiče glasbe, pa vse, »kar gre v uho«. Svoj prosti čas preživlja na sprehodih in pred televizorjem, rada pa bi videla London, Kairo, obiskala Škotsko.

Danica Sentič / Foto: arhiv oddaje

Za prijavo v šov Danica ni potrebovala kakšnega posebnega poguma, saj pravi, da je takšen tip osebe, ki se praktično ničesar ne boji in ji je tokratna odločitev v bistvu predstavljala tudi neke vrste izziv. Za 48-letnega Janeza Marna z Mirne se je odločila zato, ker se ji je zdelo, da je med vsemi kandidati najbolj sproščen in vesele narave. Seveda je bila zelo vesela, ko jo je izbral.

Sedaj lahko spremljamo njeno ljubezensko dogodivščino pred televizijskimi kamerami, kjer se je znašla v družbi še drugih žensk oziroma deklet, ki se trudijo za Janezovo pozornost. Z dekleti na Janezovi kmetiji se je dobro ujela, sploh s Sabino, se pa nasmehne, da se v podobni situaciji v bistvu še ni znašla nikoli: da bi se morala z drugimi ženskami boriti za moškega. »Tega pravzaprav tudi nikoli ne bi naredila. V ljubezni ni boja, ljubezen se zgodi ali pa ne,« meni Danica. Zato je šla v šov brez pričakovanj. Ni si tudi predstavljala, kako se bodo stvari odvile, je pa vesela, da se je odločila za sodelovanje.

»Ni mi žal, da sem se odločila 'iskati ljubezen' pred kamerami. Snemanje je bilo čudovita izkušnja, in če bi imela možnost, bi jo takoj ponovila,« še pove.

Janez Marn, 48-letnik iz Mirne, je veseljak, ki obožuje glasbo in ples. Pri partnerici išče "vse dobre življenjske navade", njegova sanjska ženska pa je "komunikativna, sproščena, urejena, ljubezniva in dobrega srca". Ali bo v priljubljenem šovu Ljubezen na deželi, ki ga po novem poleg ob nedeljah zvečer na Pop TV lahko spremljamo tudi ob sobotah, našel "plesalko, s katero bo zaplesal v zaljubljeno prihodnost", bomo videli v nadaljevanju. Danica pravi, da se je zanj odločila, ker se ji je zdel sproščen in vesele narave. Tudi sama je bila vesela, da jo je izbral. Pa bo v šovu na koncu našla ljubezen? Tudi to bomo še videli.

Opozorili na problem sladkorne bolezni

Jasna Paladin

Kamnik – Občina Kamnik se je tudi letos na pobudo Zveze društev diabetikov Slovenije in Društva diabetikov Kamnik pridružila zaznamovanju svetovnega dneva sladkorne bolezni, in to tako, da so stražni stolp na Malem gradu v petek, 13. novembra (na predvečer tega dne), obsvetili z modro barvo. »Namen akcije je bil pritegniti čim širšo pozornost javnosti in opozoriti na problem sladkorne bolezni tudi v naši občini,« pravijo na občini, kjer se bodo letos že drugo leto zapored pridružili tudi zaznamovanju svetovnega dneva raka trebušne slinavke. Tako bodo stražni stolp Malega gradu 21. novembra obsvetili z vijolično barvo.

Kamniški sudoku

LAŽJI SUDOKU

5		9				3		4
2				6				9
			5		3			
	9		1		2		4	
3	4						1	6
	1		9		6		8	
			3		8			
9				2				8
8		7				1		2

Rešitev:

8	6	7	4	5	9	1	3	2
9	5	3	6	2	1	4	7	8
1	2	4	3	7	8	6	9	5
7	1	5	9	4	6	2	8	3
3	4	2	7	8	5	9	1	6
6	9	8	1	3	2	5	4	7
4	7	6	5	9	3	8	2	1
2	3	1	8	6	4	7	5	9
5	8	9	2	1	7	3	6	4

TEŽJI SUDOKU

8	3		2	9				
					7			9
		5	4			3		
	9			6		2		4
5			1		4			7
3		8		7			6	
		9			8	1		
7			6					
				4	1		9	

Rešitev:

2	8	7	4	3	1	6	9	5
7	5	1	6	2	9	8	4	3
4	6	9	3	5	8	1	7	2
3	4	8	9	7	2	5	6	1
5	2	6	1	8	4	9	3	7
1	9	7	5	6	3	2	8	4
9	7	5	4	1	6	3	2	8
6	1	2	8	3	7	4	5	9
8	3	4	2	9	5	7	1	6

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil B. F.

BELA IN ČAROBNI GOZD (19. del)

Bela @volkuljaBela

Se nadaljuje.

Prireditve, zanimivosti

Fotografski natečaj kamniške knjižnice

Kamnik – Knjižnica Franceta Balantiča Kamnik je objavila fotografski natečaj V škrlat oblači veje, povsod bogastvo seje, ki nosi naslov po verzu pesmi Daneta Zajca Jesen, jesen. »Udeležence natečaja vabimo, da se odpravijo v naravo in s fotografskim objektivom skušajo ujeti jesensko vzdušje. Ker želimo, da bi bil natečaj dostopen najširšemu krogu, vas vabimo, da za fotografijo uporabite svoj mobilni telefon,« pravijo v knjižnici, kjer vaše fotografije pričakujejo še do 21. novembra. Sodelujete lahko z največ tremi barvnimi ali črno-belimi fotografijami, izdelke pa pošljite na e-naslova andrej.kotnik@kam.sik.si in erika.poljansek@kam.sik.si. Dela bo ocenila strokovna komisija, najboljši bodo prejeli knjižne nagrade. Rezultati natečaja bodo objavljeni na spletni strani knjižnice najkasneje 15. decembra. **J. P.**

Na Rdečem križu zbirajo sredstva za občana

Kamnik – Na kamniškem območnem združenju Rdečega križa Slovenije na pobudo prijateljev zbirajo sredstva za Mitja Zabavnika, ki je po srčnem zastoju nepokreten in v domači oskrbi, prej pa je aktivno sodeloval v kulturnem društvu, med gasilci in prispeval v blaginjo lokalne skupnosti. Prostovoljne prispevke, ki bodo namenjeni za rehabilitacijo, lahko nakažete na transakcijski račun Območnega združenja Rdečega križa Kamnik, Ljubljanska cesta 1, 1240 Kamnik, in sicer na številko transakcijskega računa: SI56 0231 2001 1158 889 s kodo namena CHAR ter z obveznim pripisom namena: MITJA ZABAVNIK ŠMARTNO. **A. Se.**

Strastni ljubitelj narave Peter Wohlleben na podlagi najnovejših znanstvenih spoznanj, ki jih podkrepi z opažanji in izkušnjami z živalmi iz prve roke, osvetli neznani svet: zapletene vedenjske vzorce živali v gozdu in na domačem dvorišču, njihovo čustveno življenje in zavest. In tako bralcu postane jasno, da so nam živali veliko bliže, kot smo bili prepričani. Čudovita, poučna in osupljiva knjiga!

194 strani; 200 x 125 mm; mehka vezava
Cena knjige je 15 EUR + poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.
Če jo naročite po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

Narava skriva številna presenečenja: listavci vplivajo na vrtenje Zemlje, žerjavi sabotirajo špansko proizvodnjo šunke in iglavci lahko ustvarijo dež. Z avtorjem uspešnic o naravi Petrom Wohllebnom se potopimo v osupljivi svet, poln čudovitih prepletov med rastlinami in živalmi: kako vplivajo drug na drugega? In kaj se zgodi, ko v tem natančno uravnoteženem svetu kolesje preskoči zobec?

180 strani, 125 x 200 mm, mehka vezava

15 EUR + poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.
Če jo naročite po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

Prireditve v novembru in decembru

Koledar prireditev pripravlja Zavod za turizem, šport in kulturo Kamnik. Če želite, da je vaša prireditev omenjena na tem mestu ali v elektronskem mesečniku Kam? V Kamnik!, izpolnite elektronski obrazec http://bit.ly/Vpis-Dogodka.

Številne druge prireditve v občini Kamnik najdete na uradni spletni strani Občine Kamnik www.kamnik.si pod rubriko Kam v novembru? ter tudi v elektronskem mesečniku, ki vsak zadnji petek v mesecu pride v vaš elektronski predal. Prijave preko obrazca Ostanimo v kontaktu na dnu spletne strani www.visitkamnik.com.

DOM KULTURE KAMNIK

Četrtek, 3. decembra, Galerija DKK

Spletno odprtje fotografske razstave Foto klub Kamnik: FKK OFF 2020

Glede na trenutno veljavne ukrepe zaradi epidemije napovedujemo spletno odprtje razstave. Če bo situacija dopuščala, bo ogled razstave v Galeriji DKK v decembru mogoč le v času uradnih ur.

Več informacij o preostalem programu bo objavljenih na spletni strani Doma kulture Kamnik.

JAVNI ZAVOD MEKINJSKI SAMOSTAN

Četrtek, 3. decembra, ob 19. uri, Mekinjski samostan

Koncert kantavtorice Ditke

Glasbo ustvarja skupaj s svojim očetom Gorazdom Čepinom, vsestranskim glasbenikom in profesorjem glasbe, ki je tudi stalni član njene glasbene zasedbe ter avtor aranžmajev vseh njenih pesmi. Koncert bo izveden samo v primeru, da bo odpravljen Odlok o začasni splošni omejitvi oziroma prepovedi zbiranja ljudi v Republiki Sloveniji. Zaradi ukrepov za zajezitev širjenja covida-19 je število obiskovalcev na posameznem dogodku omejeno. Obvezna rezervacija brezplačnih vstopnic na info@samostanmekinje.si.

KIKŠTARTER

Četrtek, 26. novembra, ob 18. uri, KIKštarter

Janez Medvešek: Finančna neodvisnost – odkrivanje decembrskih pasti s praktičnimi primeri

Šole nam dajo veliko znanja, vendar pa se v njih ne naučimo ravnati z denarjem, kljub temu da gre za zelo pomembno področje, ki lahko v veliki meri kroji naše življenje. Kako torej čim bolj ekonomično upravljati z denarjem? Kako načrtovati porabo in prihranek našega finančnega stanja? Kako se izogniti nepotrebnim nakupom? To vprašanje je še posebno aktualno v decembru, ko ljudje dostikrat zapravijo gore denarja za praznična darila. Če se torej želite naučiti bolje upravljati z denarjem, se nam pridružite na tem zanimivem predavanju.

Vstopnina: 10 evrov/za člane brezplačno (cena članstva 15 evrov)

Četrtek, 3. decembra, ob 18. uri, KIKštarter

Jure Janc: Vse, kar morate vedeti, preden začnete prodajati prek Amazona in Shopifyja

Če razmišljate o tem, da bi začeli spletno prodajo izdelkov oziroma nadgradili znanje na tem področju, te delavnice ne smete zamuditi.

Vstopnina: 10 evrov/za člane brezplačno (cena članstva 15 evrov)

KROG PRIJATELJEV BRUNA GRÖNINGA

Sobota, 21. novembra, ob 19. uri

Ogled dokumentarnega filma Fenomen Bruno Groening

Film bo predvajan tri sobote zapored (14., 21. in 28. novembra), vedno ob 19. uri na povezavi https://www.youtube.com/channel/UCAsMr5v-5qeyjDb-j9YCm7w. Več informacij na: www.bruno-groening.org/sl.

Obvestilo

Zaradi nenehnega spreminjanja epidemiološke situacije v državi in s tem povezanih ukrepov je mogoče, da bodo nekatere prireditve, ki jih napovedujemo v tej številki časopisa, odpovedane. Predlagamo, da spremljate objave organizatorjev glede izvedbe oz. morebitne odpovedi.

Uredništvo

Namestili več kot sto stopnic

Vodilo Planinskega društva Kamnik in izvajalcev vzdrževanja planinskih poti, markacistov, so dobro urejene poti. To velja predvsem za dostop do naših dveh visokogorskih koč – Kamniškega in Kokrškega sedla.

Zdravko Bodlaj

Kamnik – Prav zato smo posebno skrb namenili poti na Kamniško sedlo, odsek Jermanca–Pastirji. Zaradi množičnega koriščenja poti in nepredvidljivega vremena nastaja velika erozija, ki jo poskušamo ublažiti z izdelavo macesnovih stopnic, bočnih zaščit in odvodnjavanjem. Na omenjenem odseku smo v sedmih dneh akcij izdelali približno devetdeset stopnic, sanirali podor poti v Kaptanovem plazu, razžagali in odstranili podrta drevesa, očistili podrasti in pokosili ob poti. Na poti pod Kokrškim sedlom smo v dvodnevni akciji izdelali 26 stopnic.

Na Koželjevi poti smo izdelali most čez potok Korošica, izdelali dva nova mostička na zgornjem delu poti, požagali in odstranili podrto drevje in odstranili velik podrt panj. Celotno pot smo pokosili in krožno pot od Jerinčka do spominskega parka očistili in zmarkirali.

Na območju Starega gradu smo izdelali več deset stopnic, izdelali klopco, ostale klopce pa obnovili. Na različnih lokacijah smo postavili štiri nove drogove in namestili nove usmerjevalne table.

Za opravljeno delo smo porabili 850 delovnih ur. Za izvedbo tolikšnega števila akcij so potrebna dodatna finančna sredstva, ki jih prispevata matično planinsko društvo in Zavod za turizem, šport in kulturo Kamnik. Obema iskrena hvala!

Kamniški markacisti skrbijo, da so planinske poti – sploh na zelo obiskano Kamniško sedlo (na sliki) – urejene. / Foto: Jasna Paladin

Zahvale, zanimivosti

Tudi starejši se učijo na daljavo

Po sklepu upravnega odbora je tudi Društvo Lipa – Univerza za tretje življenjsko obdobje Domžale v oktobru začasno prekinilo izobraževalnie, kulturne in športne aktivnosti študijskih skupin, ob tem pa na NIJZ poslalo vlogo za pridobitev mnenja o izvajanju izobraževanja.

Jasna Paladin

Domžale – Nekatere študijske skupine Univerze za tretje življenjsko obdobje Domžale, ki jih obiskujejo tudi občani Kamnika, so se odločile za delo na spletnih aplikacijah (španščina, nemščina, glasbene skupine, orientalski ples ...), vodstvo društva pa še vedno upa, da kmalu pride čas za normalno delo študijskih skupin v prostornih učilnicah, saj je ob pridobivanju znanja in izkušenj še kako pomembno tudi druženje.

V tem negotovem obdobju pa je čas tudi za pregled nekaterih že opravljenih aktivnosti. »Nekatere študijske skupine so lepe rezultate dosegle že v začetku šolskega leta. Tako so zeliščarice novo študijsko leto začele v naravi. Mentorica Veronika jih je namreč povabila na ogled vrta zdravilnih in aromatičnih rastlin v Žalcu, ki stoji tik ob Eko hmeljarskem muzeju. Kot je v daljši predstavitvi obiska v Žalcu zapisala Marina Kopač, jim je prav vsaka zdravilna rastlina pripovedovala svojo zgodbo, pa naj so bile to dišavnice ali Kneippova zelišča, seznanile pa so se tudi s pomenom in uporabo posameznih zelišč za vsakodnevne tegobe. Prijeten dan so zaključile z obiskom bližnje okolice,« nekatere aktivnosti povzema predsednik društva Marjan Ravnikar.

Med starejšimi so zaznali tudi veliko zanimanja za restavratorstvo – postopek, s katerim se nekaj prenovi ali preuredi, navadno so to stare ali poškodovane umetnine. Namen tega študijskega programa, ki ga vodi mentor Žiga Rehar, je, da ob novih strokovnih znanjih s tega področja osvojite predvsem konkretne postopke za obnovo in ohranjanje umetnin, hkrati pa študijski krožek prinaša tudi znanja o preventivni zaščiti umetnine, upočasnitvi ali ustavitvi njihovega propadanja. Večji del časa bo ta študijska skupina namenila praktičnemu delu, zato bodo morali na nadaljevanje učenja počakati na konec strogih ukrepov.

Za informacije o poteku študijskih programov lahko v času uradnih ur pokličete v tajništvo društva ali pa predsednika Marjana Ravnikarja na številko 031 379 276.

Starejši se »družijo« tudi s pomočjo pisem

Jasna Paladin

Kamnik – Delovanje Svetovalne pisarne za starejše na Tomšičevi ulici je v času epidemije močno oteženo, ne pa onemogočeno.

S ponedeljkom, 16. novembrom, so svoja vrata zaradi zaostritve ukrepov za obiskovalce žal morali zapreti, še vedno pa z njimi v stik – če potrebujete kakršnokoli pomoč, denimo živila iz trgovine ali zdravila iz lekarne – lahko stopite po telefonu (031 395 400) ali elektronski pošti (info@kamnik-starejsi.si).

So pa te izredne razmere primerne tudi za oživitev že skorajda pozabljene dejavnosti – pisanja pisem ali razglednic.

»Starejše pozivamo, naj s prostovoljci in med sabo stike ohranjajo tudi s pisanjem pisem, kar je lahko tudi terapevtsko opravilo. Družiti se v času epidemije ne smemo, a lahko kljub vsemu ostanemo povezani. V pismih lahko zapišete, kako se spopadate s spremembami v našem okolju in kako za osebno rast skrbite v teh posebnih dneh. Da se bomo o tej izkušnji lahko pogovarjali, ko se zopet snidemo, ko nas obiščete v svetovalni pisarni ali ko vas obiščejo prostovoljci na vaših domovih. Naše skupine prostovoljcev so se odločile pomagati tako, da vam bomo na pisma odpisali, zato ne pozabite pripisati tudi svojega naslova,« vabijo v Zavodu Oreli, ki vodi Svetovalno pisarno za starejše Kamnik.

Pisma pošljite na naslov Svetovalna pisarna za starejše, Tomšičeva 23, 1240 Kamnik. Ne pozabite pa pripisati tudi svojega naslova.

KPK
Komunalno podjetje Kamnik d.o.o.
Cankarjeva 11, 1241 Kamnik
24 UR NA DAN
JAVNI VODOVODNI SISTEM: 041 616 087
JAVNA RAZSVETLJAVA: 031 407 047
ODPADNE VODE: 041 326 256
VZDRŽEVANJE OBČINSKIH CEST: 031 625 524
POGREBNA SLUŽBA: 041 634 948
Merilo naše uspešnosti je zadovoljstvo naših uporabnikov.
KOMUNALNO PODJETJE KAMNIK D.O.O., CANKARJEVA CESTA 11, 1241 KAMNIK

GG osmrtnice, zahvale
E-POŠTA: malioglasi@g-glas.si, TELEFON: 04 201 42 47
www.gorenjskiglas.si

ZAHVALA

... a saj smrti ni, le nove so poti,
kot metulj razprla bom krila,
poletela v nebo,
odšla bom za lučjo, še poljub
poslala vam bom z vetrom v slovo ...
(F. W. Nietzsche)

Svojo življenjsko pot je sklenila naša draga

Frančiška Žibert

rojena Hribernik

Iskreno se zahvaljujejo vsem za izrečena sožalja, besede tolažbe ter podarjeno sveče in cvetje. Posebna zahvala DSO Mengeš za skrbno nego v času njene težke bolezni. Hvala gospodu župniku Luki Demšarju, pevcem kvarteta Grm in Komunalnemu podjetju Kamnik za lepo opravljen obred. Hvala vsem, ki ste bili v mislih z njo in nami.

Vsi njeni
Podgorje, oktober 2020

ZAHVALA

Niti zbogom nisi rekel
niti roke nam podal,
a v naših srcih za vedno boš ostal.

Zapustil nas je oče in ata

Peregrin Komatar

iz Košiš

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja.
Iskrena hvala vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti.

ZAHVALA

V 85. letu starosti
se je od nas poslovila

Marija Kobetič

Iskrena hvala sorodnikom, prijateljem in sosedom za podarjene sveče in izrečena sožalja. Posebna zahvala tudi patronažni sestri Romani, ge. Petri, osebju ZD Kamnik, KPK Kamnik, pevcem in g. župniku.

Vsi njeni

Jutranja telovadba v živo na Facebooku

Kamnik – Dom kulture Kamnik je v sodelovanju s Plesnim klubom Šinšin pripravil brezplačno tedensko miganje na varni in razkuženi razdalji preko ekranov v živo iz Doma kulture Kamnik. Tridesetminutna jutranja telovadba bo ob torkih z začetkom ob 9. uri na FB-strani Doma kulture Kamnik. **J. P.**

ZAHVALA

Dan, ko v očeh ugasne smehljaj.
Nasvidenje med zvezdami.

V 52. letu se je po dolgotrajni bolezni od nas tiho poslovila najboljša sestra, teta in svakinja

Helena Spruk

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem ter sosedom za izrečena sožalja in podarjene sveče. Hvala tudi DSO Kamnik za spoštljivo in požrtvovalno oskrbo ter KPK Kamnik in g. župniku za lepo opravljen pogrebni obred.

Žalujoči vsi njeni

ZAHVALA

Tako tiho in mirno, kot je živela, je 1. novembra 2020 v 92. letu za vedno zaspala najina draga mami

Anica Dolčič

iz Kamnika

K večnemu počitku smo jo pospremili 5. novembra 2020 na kamniških Žalah v ožjem družinskem krogu. Zahvaljujeva se vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za sočutna ustna in pisna sožalja, darovano cvetje, sveče in svete maše. Hvala gospodu župniku Luki Demšarju, Pogrebni službi Komunalnega podjetja Kamnik, Društvu upokojencev Kamnik ter citrarki Tanji Zajc Zupan in pevki Teji Saksida za občuteno zaigrane in zapete pesmi.

Drago najino mami naj spremljajo besede njene vnukinje Vesne iz poslovilnega govora: Ljuba naša mami, babi in prababi, ob slovesu ti obljubljamo, da bomo še naprej spoštovali in gojili vrednote, ki so ti pomenile največ, in da bomo vedno držali skupaj!

Obenem vedi, da boš v naših srcih živela še naprej: v obliki ljubečih, toplih in iskrivih spominov!

Hčerka Sonja in sin Brane z družinama
v imenu vsega sorodstva

Kamničanka

Obnovljeno razpelo znova stoji

Krajani Mekinj so stopili skupaj in obnovili staro razpelo, ki zdaj znova stoji na Jeranovem.

Jasna Paladin

Jeranovo – Razpelo je na travniku v lasti družine Šinkovec, po domače pri Jeranovih, stalo že približno sto petdeset let. Zob časa ga je močno načel, in ko tudi manjša sprotna popravila niso več zalegla, je preprosto zgnil in se podrl.

Za obnovljeno razpelo na Jeranovem je zaslužnih več posameznikov, najbolj pa Tone Iskra in Jože Močnik.

Les za križ sta podarila Igor in Roman Štebe, streho pa so naredili pri podjetju Krovstvo in kleparstvo SG Koželj. Beton je doniral Matic Iskra, za betoniranje podstavka pa je poskrbel Jurij Čevka. Železno konstrukcijo je naredil Marjan Kladnik, razpelo pa je obnovila pred kratkim preminula gospa Marica Ftičar.

Pozitivna zgodba o sodelovanju krajanov pa čaka še na blagoslov, ki pa ga bodo izvedli takoj, ko bodo razmere to dopuščale.

lo govori tudi o naših ljudskih običajih in življenju nekoč,« nam je povedal Tone Iskra, pobudnik obnove in vnovične postavitve razpela, in se zahvalil vsem, ki so pri tem pomagali.

Križ s podstavkom sta zgradila in postavila oče in sin, Jože in Matej Močnik, skupaj z Zdravkom Berlicem.

Vsak je brezplačno prispeval svoj del

»Dlje časa smo se v krajevni skupnosti pogovarjali, kako bi razpelo obnovili, kdo bi to naredil in kako bi se stvari lotili, a od besed k dejanjem nismo prišli, zato sem se tega preprosto lotil sam. Ni bilo lahko in precej volje je bilo potrebne, a s skupnimi močmi nam je uspelo, in to brezplačno, saj so vsi sodelujoči material, čas in znanje podarili za naše skupno dobro. Kar nekaj krajanov je izkazalo podporo, saj razpe-

Spomnili so se žrtev prometnih nesreč

Člani Združenja šoferjev in avtomehanikov Kamnik so na svetovni dan spomina na žrtve prometnih nesreč tudi letos opozorili s simboličnim prižigom sveč.

Jasna Paladin

Kamnik – Za svetovni dan spomina na žrtve prometnih nesreč je Svetovna zdravstvena organizacija leta 2007 imenovala tretjo nedeljo v novembru in tako so se člani Združenja šoferjev in avtomehanikov Kamnik s prižigom sveč na pokopališču na Žalah v nedeljo, 15. novembra, znova spomnili umrlih in poškodovanih v prometnih nesrečah.

Ta dan so na podoben način praznovali po vsem svetu, ob tem pa so v Javni agenciji RS za varnost prometa opozorili, da se na svetu vsakih 24 sekund pripeti smrtna prometna nesreča. Žrtve prometnih nesreč globalno vsako leto predstavljajo več kot 1,3 milijona ljudi, kar označujejo kot pandemijo smrti na cestah.

Ne le spomin, tudi opomin

»Lučke naj zato ne svetijo le v spomin, ampak tudi v opozorilo vsem udeležencem v prometu. O prometni varnosti in žrtvah prometa je treba govoriti na glas, kajti za varnost vseh udeležencev v prometu lahko največ storimo prav sami in smo odgovorni vsi,« je ob tem opozoril predsednik Združenja Franc Pivk.

Motorno olje ne sodi na pastirske bajte

Obiskovalci Velike planine so ob kapelici Marije Snežne te dni lahko opazili nekoliko nenavadno leseno klop, ki je pravzaprav raziskovalni objekt, saj so ga v okviru mednarodnega projekta postavili raziskovalci z Biotehniške fakultete.

Jasna Paladin

Velika planina – Raziskovalci z ljubljanske Biotehniške fakultete skupaj s številnimi slovenskimi in italijanskimi partnerji v okviru mednarodnega projekta DURASOFT (projekt je sofinanciran iz programa Interreg Italia-Slovenija 2014-2020) razvijajo inovativne tehnologije za izboljšanje trajnosti tradicionalnih lesenih struktur in spodbujajo uporabo lesa iglavcev v občutljivem gorskem svetu.

»V okviru projekta želimo ozavestiti številne deležnike v ekološko občutljivih okoljih, kot je denimo tudi Velika planina, kako zaščititi les, ne da bi pri tem uporabljali okolju škodljive snovi, kot je odpadno motorno olje,« pravi sodelujoči v raziskavi Miha Humar.

Raziskovalni objekt so nedavno tako postavili tudi na Veliki planini, saj je partner projekta tudi družba Velika planina.

Uporaba odpadnega motornega olja je prepovedana

»V zadnjem obdobju opažamo, da se je na Veliki planini zelo razširila nevarna in okolju zelo neprimerna navada premazovanja planšarskih in počitniških koč z odpadnim motornim oljem. Natančna analiza stanja sicer ni bila izvedena, saj lesa

Več pastirskih koč na Veliki planini je premazanih s povsem neprimernim odpadnim motornim oljem; raziskovalci s tem projektom to želijo preprečiti. / Foto: Jasna Paladin

na kočah ne smemo vzorčiti brez dovoljenja lastnikov. Olje se s takih koč spira v tla in prodira v podtalnico. V odpadnem olju je cel spekter težkih kovin, ki obremenjujejo okolje in lahko vplivajo tudi na zdravje ljudi. Mislim, da ni treba posebej opozoriti, da je uporaba odpadnega motornega olja nelegalna. Verjamem pa, da so pozitivni zgledi in dobronamerno opozarjanje kršiteljev bolj učinkoviti kot pa tožarjenje. Z namenom dvigniti zavest zdrave rabe lesa in kot pozitiven zgled smo na Veliki planini pri kapelici Marije Snežne postavili modelno klop, ki je izdelana iz lesa najpomembnejših iglavcev v Sloveniji, del klopi pa je impregniran z okolju prijaznim zaščitnim sredstvom oziroma modificiran v skladu s postopki, ki so bili razviti v Sloveniji. Namen te klopi je, da obiskovalci planine in lastniki koč na primeru vidijo, kaj se v časovnem obdobju in ob različnih vremenskih razmerah dogaja z lesom,« nam je pojasnil Miha Humar in dodal, da je klop, sestavljena iz lesa navadne smreke, rdečega bora in macesna, opremljena s senzorji, ki dvakrat dnevno zabeležijo vlažnost lesa.

Sodelujoči znanstveniki načrtujejo, da bodo te meritve potekale tudi po koncu projekta, vsaj nekaj let.

Kako najbolje zaščititi les in mu podaljšati življenjsko dobo

»S pomočjo modelov lahko iz teh zbranih podatkov izračunamo, kakšna bo življenjska doba izbranih lesnih vrst. Les je v naših krajih tradicionalen gradbeni material, ki v zadnjem obdobju znova pridobiva pomen. Ker v Sloveniji (kot tudi drugod po Evropi) primanjkuje odpornega lesa za gradnjo, ga moramo na takšen ali drugače način primerno zaščititi, če mu seveda želimo zagotoviti ustrezno življenjsko dobo,« nam še pove Humar.

Projekt bodo predstavili tudi lastnikom pastirskih bajt

A nobena še tako dobra raziskava in dobronamerna spodbuda ne bo učinkovita, če ne bo sprejeta v lokalni skupnosti in pri lastnikih pastirskih bajt na Veliki planini.

Jeseni so zanje že nameravali pripraviti delavnico oziroma predavanje, a jim je to preprečila koronakriza. Bodo pa pri modelni klopi

Modelna klop je izdelana iz treh vrst iglavcev, ki so najpogostejši v našem prostoru, in sicer navadne smreke, rdečega bora in macesna. Del letev so termično modificirali, del pa impregnirali z okolju prijaznim zaščitnim sredstvom.

Modelna klop iz lesa iglavcev, postavljena pri kapelici Marije Snežne, ima senzorje za spremljanje vlažnosti, s katerimi želijo predstaviti, kaj se dogaja z lesom. / Foto: Jasna Paladin

»dan odprtih vrat« pripravili takoj, ko bodo razmere to dopuščale.

Prav tako v okviru projekta načrtujejo, da bodo lastnikom pastirskih koč ponudili brezplačno analizo vzorcev lesa z njihovih streh. Raziskovalcem je pri delu v veliko pomoč tudi Občina Kamnik, predvsem pri prijavi samega projekta in pri vzpostavljanju stikov z deležniki na Veliki planini, zato bodo občino tudi seznanjali z rezultati meritev.

Projekt je sicer mnogo širši in poteka v Italiji in Sloveniji; spodbuja trajnostno rabo avtohtonega lesa iglavcev in močvirskega trsa na gorskem in obmorskem območju južnih Alp. Pri nas so takšne klopi kot na Veliki planini postavili še v Ljubljani, Biljah, Sečovljah, Doberdobu in Pesnici.